

mak!

Priložene so knjige: Pierre Valmigrè: „OTANI“, v platno vezan ali broširan.
 Aleksander Dumas: „ČRNI TULIPAN“, I. in II. del,
 vezan v platno ali II. del broširan.
Tistim naročnikom,
ki so nakazali naročnino za pol leta, smo priložili mapo pisemskega papirja.

PRIJATELJ

LETO IX • 1935 • FEBRUAR • ŠTEV.

2

Vse roke segajo po
najboljšem šivalnem stroju

P F A F F

ki se uporablja za gospodinjstvo, obrt in industrijo. Pridite v našo prodajalno, kjer Vam
bomo stroje brezobvezno predvajali.

IGN. VOK, Ljubljana,

TAVČARJEVA ULICA 7 TELEFON 26-87

Podružnice: KRANJ, NOVO MESTO, CELJE, Miklošičeva c. 2.

Daljša uporaba mesa in izdelki

Smučarji! Turisti!

Vse sportne potrebščine v popolni opremi in bogati izbiri Vam nudi

SPORTNA TRGOVINA

ALPINA

LJUBLJANA, Tyrševa c. št. 7.

Popravljamo zlomljene smuči!

Prekrivimo, prenovimo, prelakiramo in premontiramo Vaše smuči v najkrajšem času v lastni sportni delavnici in tvornici smučl. — **S m u k !**

Njegova žena.

Bil je majhen in slaboten kakor pritlikavec. Prosil pa je za službo nočnega čuvaja.

Ravnatelj ga je debelo pogledal:

«Da, da, dobro, dobro, toda mi potrebujemo nekoga, ki je oduren in gibčen, zlasti ponoči, nekoga, ki misli o vsakem človeku najslabše in ki je proti vsakemu člo-

Solnčne opekline pri smučanju

so pokvarile mojo nežno polt. Ustnice so mi nabrekle, koža je raskava in se lušči. Zakaj nisem poslušala nasveta svoje prijateljice? Njena sijajno potemnela polt vzbuja splošno pozornost. Rabila je Kamila cvetno kremo.

Idealna sportna krema KAMILA

je nedosegljiva za nego obraza in rok v višinskem solncu in snegu. Hkrati celi hitro vse kožne poškodbe, ki se dobe pri smučanju (žulje, odrto kožo, razpokane ustnice, opekline itd.). Smučar, ki jo je preizkusil le enkrat, ne gre nikamor več brez nje.

veku nezaupen, nekoga, ki sliši kakor ris, ki kar vztrepeta, če zasliši kakšen šum. Ponižnega, krotkega nočnega čuvaja ne potrebujemo. Biti mora velike postave, zadirčen, neustrašen.»

Pa pravi možiček:

«Veste kaj? Svojo ženo vam bom poslal, — ta bo prava!»

Zavitek za deco.

Da ustreže mnogim prijateljem Ovomaltine, zlasti materam, ki ne morejo kupiti večje škatle Ovomaltine, je dala tvornica Dr. Wander v promet nov zavitek Ovomaltine pod imenom «zavitek za deco» po Din 7-25. Marsikatera naša čitateljica se bo tega gotovo razveselila, ker ji bo za nekako Din 1.— mogoče dati svojemu otroku vsak dan skodelico Ovomaltine, ki bo varovala njegovo zdravje in pospeševala njegov razvoj.

Ovomaltine

Cena dosedanjim tako imenovanim malim škatlam je znižana od Din 16.— na Din 13.—.

Domača pridiga.

«Zakaj pa prihajaš tako pozno domov?»

«Oh, draga ženica. Ko sem šel skozi park, je skočil predme neznan človek in zaklical: 'Denar ali pa življenje!...'»

«...in ti, osel, si mu dal seveda denar!»

Če pride meščan na kmete.

«Gospodična Urška, saj ste rekli, da bi se radi naučili, kako se na kmetih dela. Veste kaj, pomolžite nocoj namestu mene kravo.»

«Hm, ne vem, ali pojde. Kar malo se bojim krave. Kaj ko bi najprej poizkusila pri teličku, ki še nima rogov.»

KLIŠETE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvaja
najsolidnejše

KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Pauerjevi keksi
so veseljé otrok
in izreden užitek
o d r a s l i m

*

Čokolado, piškote, biskvite,
vafeljne, napolitanke in vse
druge dobre reči izdeluje
moderna in higiénično
urejena tvornica

B. Pauer d. z o. z. LJUBLJANA VII, CELOVŠKA C.

Če že mora vedeti...

«Torej, Mimica, videl bi rad, ali
si kaj pametna. Kaj je nasprotno od
lepega?»

«Grdo!»

«Dobro! In nasprotno od hrabre-
ga?»

«Strahopetno!»

«Prav! In nasprotno od prostega?»

«Gospod učitelj...»

«No, kaj je? Povej mi, kaj je na-
sprotno od prostega?»

«No, če že morate vedeti... za-
sedeno!»

*Trgovci, kupujte domače
blago!*

STENSKI KOLEDARJI

z blokom, ki jih je izdala v bogati izberi domača

LITOGRAFIJA ČEMAŽAR JOSIP v Ljubljani,

so krasno izdelani in neprimerno cenejši od inozemskih izdelkov.

*Ne segajte po manjvrednih
tujih proizvodih!*

Zagotovljen uspeh ...

Občudujoči pogledi jo spremljajo ...

Nje koža mladostno sveža, polt nežna in čista – zares dovršeno lepa. In vse to je uspeh vsakdanje nege z mehkim, nežno dišečim milom Elida Favorit.

MILO ELIDA *Favorit*

Dober odgovor.

«Gospodična, ali vas smem prositi za sestanek?»

«Prav žal mi je... sem poročena.»

«Jaz sem tudi poročen in mi je tudi prav žal...»

Moderno.

«Ali zapisuješ vse, kar čez mesec izdaš?»

«Da, toda samo prvih deset dni.»

«Kaj pa drugih dvajset dni?»

«Takrat zapisujejo drugi.»

V prijetnem zakonu.

Otrok je strašno kričal. Vsi poizkusi, da bi ga pomirili, so bili zaman.

«Samo to bi rad vedel, kaj ima otrok?» zakriči mož nad ženo.

«Tvoj značaj!» odvrne žena.

Samogovor.

«...Prav za prav bi bil rad pes. Potem bi vsaj drugi zame plačevali davek...»

Vesel ...

Iznenaden ...

Razočaran ...

Kaj je nerodno?

Če založnik pisatelju, ki pride po svoj rokopis, pove, da ga je nekam založil.

Dumping.

Dumping, prodajanje pod ceno, je zdaj moderno.

Dumping sta uganjala tudi Smola in Dreta, ki sta prodajala mišnice.

Nekoč se srečata.

«Ti, Dreta,» pravi Smola, «kako moreš prodajati mišnice po pet dinarjev. Jaz kradem žico, pa jih še ne morem prodajati za manj kakor deset dinarjev.»

«E, dragi moj,» se nasmeje Dreta, «jaz pa kradem kar izdelane mišnice.»

Preizkušena metoda.

V nekem ameriškem listu je izšel tale oglas:

«Nič več raztrganih nogavic! Kdor želi, da mu svetujemo, kako naj dela, da ne bo nobenih nogavic več raztrgal, naj pošlje pol dolarja in svoj naslov na šifro 'Odkritje' v upravo lista.»

Dosti ljudi se je oglasilo. Nogavice niso preveč poceni in pol dolarja se prihrani že pri treh parih.

Pa so dobili na svoje vprašanje kratek odgovor:

«Hodite bosil!»

TUDI TEJ ŠTEVILKI SMO PRILOŽILI POLOŽNICO. ČE NAROČNINE ŠE NISTE NAKAZALI, POTEM PORABITE TO POLOŽNICO. ČE STE PA NAROČNINO ZA DVA MESECA PLAČALI, JO SHRANITE ZA PRIHODNOST!

Prva beseda, ki jo izgovori
otrok, je: *Mama* - - - -

Kakšna sreča za
zdrav in močan.
svojega miljenčka.

mater! Kako je vesela, če je otrok
Vsaka mati skrbi za zdravje
Zato daje svojim otrokom

dr. Pirčevo sladno kavo,

ki je izborna družinska kava. Vse jo hvali zaradi njenega odličnega
okusa, sijajne arome in tečnosti.

Dr. Pirčeva sladna kava je domač slovenski izdelek.
Zavračajte drage inozemske izdelke.

PRIJATELJ

ILUSTRIRANA REVIJA ŠTEVILKA 2 FEBRUAR 1935 LETO IX

Dober smuk

A N T O N I N G O L I Č :

Mlada leta

(Nadaljevanje.)

Planil je k Marti in jo z vso silo potegnil k sebi. Tedaj pa je jasno opazil Martine široko odprte oči, polne groze in strahu, opazil je njen raztrgani obraz in drhteče roke. Zdrzil se je in se za hip zavedel.

Saj to je blazno, kar počenja!

«Lahko noč, Marta! Zakleni vrata!»

Tine je živel vse naslednje tedne pod dojmom tega večera.

Vesetje do dela, ki ga je navdajalo prvi teden po vrnitvi, ga je hipoma minilo. Nič več se mu ni ljubilo. Tuintam je še pogledal v delavnico, a za dolgo ni strpel pri ničemer. Kar neznosno mu je bilo, če mu je oče rekel, naj napravi to ali ono. Tudi pri knjigi ni dolgo strpel, prečital je nekaj strani in jo odložil. Hodil je po travnikih, a tudi ondod ne dolgo.

Vedno iznova ga je gnalo k Marti.

Kadarkoli je mogel, je stopil k nji. Po desetkrat na dan sta se videla. Če je stopil iz veže na dvorišče, pa je zagledal preko vrta Marto v kuhinji, je takoj pristopil h kuhinjskemu oknu in ji rekel nekaj besed. Da jo je le za hip videl in se dotaknil njene roke! Po vse popoldneve je presedel ob njej. V trgovini, pred hišo, ko je Marta kaj šivala, v kuhinji, ko je pripravljala večerjo, ali pa v jedilnici, kjer je igrala na klavir. Toda nikoli nista bila za dolgo sama, ker je Lužarica neprestano pazila nanju in prihajala k njima. Zvečer nista smela na izprehod, celo podnevi ne kam daleč.

V Tinetu pa je gorelo.

Noči so mu bile tako dolge, ko je Marta spala kakih sto korakov od njega v podstrešni sobici. Dolgo v noč je slonel ob oknu in gledal na veliki jesen onkraj ceste, na katerem je lahko videl, kdaj je Marta ugasila luč. Vso jo je videl v duhu! Slekla bo obleko in bo stala v dolgi beli srajci z zlatimi razpletenimi lasmi in vzbočenimi prsmi nekaj časa ob oknu in nato legla. Njeno telo se bo pogreznilo v mehko posteljo. Potem se bo pokrila s tenko odejo, sanjarila nekaj časa in zaspala. Da bi mogel tedaj k nji, tako natihoma in nenadoma! O, ne bi odšel pred zoro!

Tine ni zaspal dolgo v noč.

V njem se je bilo vžgalo in sedaj ni mogel ugasiti ognja samo z Martinimi besedami in poljubi. Moral jo bo imeti vso!

Nekega sobotnega večera se je vendar odločil.

Sama sta bila v sobi. Marta je sedela ob klavirju in igrala.

Stopil je k nji, jo objel in poljubljal do omame ter ji vroče šepetal, kako težko mu je brez nje, da jo mora imeti vso, še nocoj hoče priti v njeno sobico.

Tine ji je še govoril in govoril, Marta pa si je zakrivala z rokami obraz in ihtela.

Tako lepo jima je bilo, sedaj pa spet tisto, česar jo je že na Oglenšaku bilo groza.

Ne, ne, tega ne bo nikoli storila!

Tiste dni, ki so sledili, je bila Marta vsa izpremenjena.

Kakor senca je begala po hiši, za nobeno delo ni prišla, z mamo se ni pogovarjala kakor navadno in v nočeh ni dolgo zaspala.

Lužarica je izpočetka mislila, da sta se sprla s Tineto, toda ko se je čez teden dni Tine vrnil s Pohorja in je spet začel prihajati, dasi ne tako pogosto ko prej, res ni vedela, čemu nenadna Martina izprememba.

Martina glava je bila polna misli. Koderkoli je hodila, povsod so jo spremljale.

Ali ni to greh?

Župnik jo je vsakokrat pri spovedi vprašal, ali je še čista, in ko mu je povedala, da je, kako jo je pohvalil in ji zabičeval, naj se ogiblje skušnjav, ki preže od vsepovsod na mlado dekle. Posebno pa ji je o tem govoril, ko mu je pred letom razodela, da jo je Tine poljubil. Če se imata rada, ji je dejal, jo sme sicer poljubiti, a ne pogosto in ne na večer. Naj se ogiblje skušnjav, naj ne bo nikoli dolgo sama z njim, zvečer pa sploh ne. Ko bi pa zahteval kaj nedopustnega, naj bo ona močna. Če jo ima rad, sploh ne bo kaj takega zahteval, če pa bo, je to znamenje, da je nima rad. In tedaj mora prekiniti z njim!

Toda, ljubi Jezus, kako bi je ne imel zaradi tega rad?

O, saj ve, da jo ima rad, toda vendar se tako boji!

Že od tedaj, ko je začela hoditi v osnovno šolo in je prvič slišala o šesti božji zapovedi!

Sicer tedaj sploh ni vedela, kaj pomeni, a predočevala si je nekaj groznega. Če je morala naštetih vseh deset božjih zapovedi, se ji je pri šesti gotovo ustavilo, da jo je katehet vedno opomnil:

«Marta, kaj pa šesta, najvažnejša zapoved?»

Pozneje se ji je nekoliko zjasnilo, a natanko ne ve niti sedaj. Zato jo je poleg vsega še tako sram.

O, da bi vsaj tega sramu ne bilo!

Saj ona nič ne ve in Tine bi se ji mogoče smejal.

Ne, ne, tega ne bo nikoli storila!

In on bi jo gotovo videl!

Še sama se nikoli ne gleda.

Kako strašno ji je bilo lansko leto, ko je morala k zdravniku po izpričevalo in ji je zdravnik videl prsi. Kar solzna je bila, da se ji je zdravnik smejal.

In Tine bi jo videl vso!

Ne, nikoli, nikoli!

O, zakaj mora biti vse to?

In zakaj tako kmalu?

Kako mirno je živela doslej!

Vsa leta je preživela v samostanu, kjer je obiskovala meščansko šolo in učiteljšče. Živela je popolnoma sama zase. Nihče se ni zmenil zanjo, imeli so jo za preveč otroško in naivno. Zato so

jo pustili v miru. Ona jim je bila hvaležna, da je niso motili v njenih sanjah. Nič je ni zanimalo, kaj so imele njene součenke, ko so se zbirale, si šepetale, kazale pisma, jih na glas čitale in se včasih kakor blazne objemale in poljubovale. A nje ni nič zanimalo. Bila je tako zadovoljna s samo seboj, da ji je bilo dovolj, če je smela kaj čitati o tistem življenju, ki ga žive drugi!

Šele tedaj, ko je prvič govorila s Tinetom, je začela sanjati čisto nove sanje.

V njej se je rodilo novo čustvo, čisto in jasno. Vse leto je raslo in nič ga ni moglo skaliti.

Sedaj pa je nenadoma stopilo nekaj neznanega pred njo in zahteva, česar se je vedno tako bala! In to zahteva v imenu ljubezni, čiste in brezmejne! Tu ni nič tako ogabnega, kakor je bilo v upraviteljevih besedah in pogledih, tu je iz ljubezni in zaradi ljubezni. O, saj ona razume, toda vendar ne ve, kaj bi storila!

Ali naj vpraša mamo? Naj gre k spovedi?

Ne, ne, sama se mora odločiti, vse mora še enkrat premisliti! Vse od začetka. Ker Tinetove oči so postale tako žalostne in venomer prosijo, prosijo.

Tako je Marta vedno iznova in iznova premišljevala o tem. Vse dneve in noči.

Ponoči, ko je ležala v svoji postelji, ji vse to ni bilo tako strašno kakor podnevi. Telo ji je bilo toplo, in če se je še tako bala, ji je vendar bilo nekje na dnu srca omamno in opojno.

Kolikokrat je zatisnila oči in sklenila:

«Ne bom več premišljevala, naj pride in me vzame!»

Toda takoj se je spet dvignila, zastrmela v grozi predse, sklenila roki v molitev in zaječala:

«Marija, napravi ti, kakor veš, da bo prav. Jaz ne morem ničesar več.»

Zadnjo nedeljo meseca avgusta so se Lužar, Lužarica in Martin brat Boris odpeljali na svatbo Martine sestrice Angele. Tudi Marta bi bila rada šla z njimi, toda ker se Lužarica ni zanesla na deklo, Borisu pa, ki se je šele prvo leto učil v trgovini, ni mogla izročiti trgovine v varstvo, je morala Marta ostati doma.

Tisti popoldan je Tine prinesel nekaj knjig pesmi in čital Marti zdaj iz te, zdaj iz one. Same pesmi, ki so pele o ljubezni. O tisti čudežni ljubezni, ki ne pozna ničesar drugega ko samo sebe.

Tako lepo ni bilo Marti še nikoli!

Najrajši bi bila prosila Tineta, ko je zvečer odhajal, naj se še vrne, naj ji pride še čitat tiste pesmi, naj pride in ji govori tako lepo, kakor zna samo on. O, kako jo ima rad! Vse bi storila zanj, samo da bi bilo tudi njemu lepo!

Toda Tine je odšel, in ona mu ni nič rekla.

Po večerji je sedla za klavir. V gostem mraku je igrala in pela, kar ji je prišlo na misel.

Ah, kako čudovita je ljubezen! Vse je tako lepo zaradi nje. Ali ni ta pesem samo zato tako lepa, ker misli ob njej na Tineta? Ali ne pojo ti glasovi zato tako opojno, ker sliši v njih Tinetov glas?

Kako toplo ji je, ko misli nanj, ko samo v duhu doživlja njegove besede in poljube. Kako bi bilo, ko bi sedaj res prišel?

O, zakaj mu ni rekla?

Čisto temno je že postalo v sobi.

Marta je še vedno igrala in pela.

Toda nič več ni slišala klavirja in svojega glasu, samo čutila je, kako ji je toplo v srcu, kako je prišel Tine od nekod, jo prižehl nase in jo poljubljal. Nič ga ne vidi, samo njegove vroče ustnice čuti. Nič več ne ve. Samo Tineta čuti. Ali je ni sedaj tesno objel in je vzdignil v naročje? Ali je ni položil nekam v mehko med same nagelne?

Ali je ni sedaj obšlo kot sladkost in bolečina?

Ah, ona nič ne ve, samo lepo, lepo ji je!

Tako zelo lepo...

6.

In spet se je začelo.

Marta je našla svojo sobo na Oglenškaku razmetano. Neki sorodniki so prišli obiskat Vajdo, pa so spali v njej. Pozneje so imeli veselico in jo izpraznili za goste. Ko so bili v hiši čevljarji, so delali ob njenem oknu.

Težko je bilo prve dni, da bi kar zbežala.

Tiste dni je prišla k Vajdi, ki se skoraj ni več ganil s postelje, njegova nečakinja Frančka, debelušasto, zdravo dekle, z belimi močnimi zobmi in glasnim, skoraj moškim smehom. Z Marto je bila prijazna, še bolj z upraviteljem, ki ob večerih ni več vabil Marte v svojo družbo. Neprestano je bil pri Frančki. Celo iz šole je šel za «dve minuti», kakor je rekel, a Marta je videla, da je prihajal šele čez pol ure.

Marti je odleglo. Dela je sicer imela še več ko lansko leto, toda bila je lahko sama, kadar je hotela, in je lahko nemoteno mislila na Tineta.

Vedno in povsod ji je bil v mislih.

Kaj si misli o njej?

Vedno bolj je bila prepričana, da ni storila prav.

Ne, ni bilo prav!

In sedaj bi morala k spovedi.

Vselej, že odkar pomni, je šla takoj ob začetku šolskega leta. Sedaj pa je odlagala iz dneva v dan.

Kako naj se spove, da bi tega ne povedala?

In kako naj to pove?

Ali ji ne bo zamrl glas od sramu in se ne bo v spovednici na glas razjokala? O, Tine, zakaj si to zahteval?

Kako naj sedaj razodene svoj greh?

In kam naj gre?

Da bi povedala temu oglenškemu župniku, ki ne more trpeti niti kratkih kril in rokavov? Kako naj ga potem v šoli pogleda? Ne, tega ne more! Toda tudi k potoškemu ne more! Da bi se peljala v Maribor ali Ptuj? Toda kdaj, saj ni tako zgodnjega vlaka.

Misel na spoved jo je vedno bolj mučila.

Neko jutro je zgodaj vstala in se oblekla, da bi šla kar k domačemu župniku. Toda na pragu si je premislila in ni šla.

Luč iz sosedne hiše

Prinašamo to prelepo črtico italijanskega pisatelja in dramatika, ki je dobil Nobelovo nagrado za književnost v letu 1934.

Neko

nedeljo zvečer je bilo, po dolgem izprehodu.

Tullio Buti je najel svojo sobo pred kakšnima dvema mesecema. Gospa Nini, njegova gospodinja, in njena nič več prav mlada hči ga nista nikoli videli. Zjutraj je vselej zgodaj odhajal od doma in zvečer se je šele pozno vračal. Vedeli sta le, da ima službo v pravnem ministrstvu in da je doktor prava. Drugega o njem nista vedeli.

Ninijevi, mati in hči, sta se bali, da ne bo dolgo ostal. Saj je trajalo tako dolgo, preden se jima je posrečilo oddati malo sobo, ki ni bila ne prijazna ne udobna. Edino okno je gledalo v slepo ulico. Človeku, ki je bil brez zraka in brez svetlobe, se je moralo zdeti, da ga sosedne visoke hiše duše.

Najemnika, ki sta ga tako dolgo čakali, bi bili radi obsuli z vso pozornostjo. Kadar sta čakali, sta se vselej o tem pogovarjali. Toda kako naj bi bili svoje namene uresničili, če se ni nikoli pokazal? Njun strah je bil pa neopravičen. Mala, temna soba je bila prav takšna, kakršno si je želel njen prebivalec.

Tullio Buti je hodil po cesti zmeraj sam. Če je zakopal roke v žepe površnika, če je potlačil glavo med ramena in si mrko potisnil klobuk čez oči, bi človek mislil, da se zmeraj prepira z življenjem. V uradu se nikoli ni menil s tovariši, ki si še niso bili edini, kakšno ime bi bilo zanj primernejše: uharica ali medved.

Nikoli ga ni nihče videl, da bi bil zvečer stopil v kakšno kavarno, mnogi pa so ga opazili, kako je prav naglo bežal iz živahnih ulic, da se je izgubil v temi dolgih, samotnih cest višje ležečega mesta. Nobena podzavestna kretnja, nobena izpremema obraznih črt, noben pogled ni nikoli izdajal misli, ki je moral biti vanje zatopljen, in pridušene žalosti, ki jo je zaklepal v sebi.

Zakaj je prav za prav živel, ni nihče vedel. Morda ni tega vedel niti sam. Živel je pač... Morda ni niti slutil, da se lahko živi tudi drugače, ali pa da človek v drugačnem življenju lahko manj občuti težo dolgočasje in žalosti.

Ni imel za seboj mladosti, saj ni bil nikoli mlad. Divji prizori, ki jih je gledal v svoji domači hiši že v najmlajših letih zaradi očetove surovosti in krute gospodovalnosti, so zamorili v njem življenjsko kal. Njegova mati je umrla še mlada. Potem se je vsa družina porazgubila. Sestra je šla v samostan, brat je pobegnil v Ameriko in tudi on je zapustil domačo hišo. Po nepopisnem pomanjkanju in po vseh težavah, ki jih je moral premagati, si je naposled ustvaril svoje življenje.

*

Tisto nedeljo ga je dolgo potovanje po stari Apijski cesti utrudilo in proti svoji navadi je sklenil, da se bo vrnil domov prej kakor drugače. Hotel je v svoji mali sobi pričakati zamiranje dneva.

Za obe Ninijevi je bilo to prijetno presenečenje. Clotildina, hči, je bila tega tako vesela, da je zaploskala z rokami. Prižgala je petrolejko in rahlo potrkala na najemnikova vrata:

«Ali je dovoljeno? Svetilko...»

«Hvala», je odgovoril Buti iz sobe. «Tako mislim iti.»

«Tu jo imam... Da vam ne bo treba biti v temi...»

Buti je neprijetno ponovil: «Hvala, ne!»

Sedel je na malo zofo in strmел z na stežaj odprtimi očmi v sobne sence, ki so postajale čedalje temnejše, medtem ko je v oknu, na steklih umiral poslednji odsev mraka.

Kako dolgo je sedel tako, ne da bi bil prav za prav gledal, ne da bi bil prav za prav mislil, ne da bi bil opazil temo, ki je objela sobo?

Izenada pa je videl!

Začudeno se je ozrl... Mala soba se je iznenada spet razsvetlila: domač, topel soj jo je napolnil...

Luč je prihajala iz sosedne hiše. Luč, ki so jo pravkar prižgali v nasprotni hiši: dih zunanjega življenja, ki ga je prineslo k njemu, da bi napolnil temo, praznoto njegove notranjosti.

Nekaj časa je opazoval luč, kakor bi bila nekaj čudežnega. In z globoko žalostjo se je spomnil svojega razdrtega življenja, svoje izgubljene mladosti, svoje matere. In zdelo se mu je, da sili novo jutro v noč njegovega duha.

Vstal je, stopil k oknu in gledal skrivaj skozi stekla tja v drugo hišo, v okno, ki je bilo njegovemu nasproti. Zapazil je družino, ki je bila zbrana okoli mize: trije otroci in oče so sedeli, mati pa je stala pri mizi in delila mineštro... S kakšno neutešljivo lakoto so jedli otroci! In očeta je videl skozi soparo, ki se je dvigala iz njegovega krožnika. Zdaj je sedla tudi mati, prav njemu nasproti... Tullio Buti se je hotel plašno umakniti v ozadje, ker je opazil, da je uprla svoj pogled proti oknu, toda takoj mu je prišlo na misel, da ga ne more videti, ker stoji v temi. Zato je ostal pri oknu, da je lahko opazoval večerjo male družine. In pri tem je na svojo kar pozabil.

Od tistega dne dalje je Buti opuščal svoj večerni izprehod in jo iz pisarne ubral takoj domov. In doma je čakal, dokler ni luč iz sosedne hiše rahlo osvetlila njegove borne sobice. Potem je stal kakor berač za stekli svojega okna, da je z nedopovednim hrepenenjem in otožnostjo vdihaval prijetno domačnost in družinsko srečo, ki so jo uživali drugi. Tudi on jo je poznal časih, ko je bil še otrok... ko je še mati..., njegova mati..., kakor tale...

In zajokal je.

Tullio Buti ni mislil na razne domneve, ki jih bo zbudilo njegovo ždenje v temni sobi pri njegovi gospodnji in njeni hčeri. Clotildina, ki jo je mučila radovednost, je nekega večera gledala skozi ključavnico in začudila se je, ko je zagledala v najemnikovi sobi mehki soj luči, ki je prihajal iz sosedne hiše, iz Mascijeve hiše. In zagledala je Butija pri oknu, kako je neprestano strmел v Mascijevo sobo. Od razburjenja vsa iz sebe je pohitela k materi, da bi ji odkrila veliko

novico: «V Margherito je zaljubljen! V Margherito Masci je vol!»

Nekaj dni nato, ko je stal Tullio Buti spet pri oknu, se je začudil. Videl je gospo Ninijevino in njeno hčer, ko sta stopili v sobo nasproti njegove, kjer je mala družina kakor navadno večerjala, toda to pot brez očeta. In sprejeli so ju kakor dve stari prijateljici.

Iznemada pa je Tullio Buti odskočil stran, stran od okna: Mati in trije otroci so uprli pogled proti oknu. Obe ženi sta se nedvomno pogovarjali o njem.

In zdaj? Morda je bilo zdaj vsega konec. Morda se bo moral odreči luči, ki je od nje živel, luči, ki je bila njegova nedolžna sreča, njegova edina tolažba.

*

Prišlo pa je drugače.

Ko je tisti večer luč v nasprotni hiši ugasnila in ko je v temi nekaj časa čakal, da bi legla družina k počitku, je oprezno odprl okno, da bi sobo prezračil. Malo nato pa je stopila žena k oknu.

Iz obeh visokih hiš ni bilo mogoče videti ne svetlega kosa neba, ne temnega kosa zemlje. Zato je morala stopiti k oknu samo zaradi njega, ker je videla, da je prišel k temnemu oknu.

V temi sta drug drugega komaj razločila. Toda on je vedel, da je lepa. Ljubkost njenih kretenj, ogenj njenih črnih oči, smehljanje njenih rdečih ustnic, vse je že poznal.

Neprijeten občutek ga je obšel: Sanje miru, ljubezni, prijetne domačnosti, ki se je je pri tej družini navadil in jo skoraj sam užival, vsega bo zdaj konec, ko je ta žena skrivaj stopila k oknu, v temi noči, tujcu na ljubo. In ta tujec je bil on.

Preden je šla, preden je zaprla okno, je šepnila: «Lahko noč!»

Odtlej Tullio Buti ni več čakal v svoji sobi luči iz sosedne hiše. Dosti nestrpneje je čakal, da bo ta luč ugasnila. Svetlo in divje je zagorela strast v tem možu, ki ni nikoli poznal ljubezni in ki je toliko let živel daleč od življenja. In prišla, pograbila, podrla je tudi ženo kakor vrtnice.

*

D. Ravljen:

Bahabirt

To je bil največji bahač naših krajev. Štefan Prtnjač, bajtar na Prevalu. — Kakšen bajtar? Veleposestnik res ne, ampak bajtar tudi ne. Taka starodavna domačija — je pravil — stoji na najtrdnjših tleh: tam čez Preval — je pravil — je tekla nekoč rimska cesta, gotovo so spodaj še denarji zakopani.

Lagal in bahal se je Štefan Prtnjač, da ga je vsakdo srčno rad poslušal. Posmeh je šel za njim. Toda Bahabirt se je poživžgal na vse skupaj. Zakaj se je bahal? Preprost je ta odgovor: zato, ker je laž tako čudovito lepa, resnica pa bridko žalostna od vekomaj do vekomaj.

*

Nikoli ni Bahabirtu zmanjkovalo denarja.

— Pošast — je nekoč razlagal v vaški gostilni — zadnjič mi je pa skoro trda predla. Žena mi javka

Tisti dan, ko se je Buti preselil od Ninijevih, je kakor bomba udarila vest, da je žena iz tretjega nadstropja sosedne hiše, gospa Mascijeva, zapustila moža in otroke.

Soba, kjer je prebival Buti štiri mesece, je ostala prazna. In soba na nasprotni strani, kjer je družina navadno večerjala, je ostala več tednov temna.

Potem pa je spet vzdrtela luč nad žalostno mizo. Za njo je oče, ki ga je ubila nesreča, opazoval prestrašene obraze treh otrok, ki se niso upali upreti oči k vratom, kjer je nekoč prihajala v sobo mati s kadečo se skledo za juho v rokah.

Luč, ki je gorela nad žalostno mizo, je zdaj iznova osvetljevala prazno sobo na nasprotni strani.

*

Nekega večera sta se Ninijevi prestrašili, ko sta zagledali zmedeni obraz svojega čudaškega najemnika. Kaj je hotel? Sobo, če je še prazna? Ne zase, ne zato, da bi v njej stanoval. Samo da bi jo lahko vsak večer za nekaj minut videl! Iz sočutja, iz sočutja do uboge matere, ki je hotela videti od daleč svoje otroke, ne da bi jo kdo opazil! Da bosta oprezna, in če bo treba, se bosta celo preoblekla. Vsak večer bosta čakala na trenutek, ko ne bo nikogar na stopnicah... Za te kratke trenutke bi plačal prav rad dvojno, trojno najemnino...

Ne. Ninijevi nista hoteli. Toda dokler bo soba prazna, bosta dovolili, da prideta časih...

Drugi večer sta prišla kakor dva tatova. Težko sta dihala, ko sta stopila v temno sobo in čakala. Čakala sta, da bo luč iz sosedne sobe zagorela.

Od te luči bosta morala odslej živeti. Tako, od daleč. Luč.

Tullio Buti je izprva ni mogel prenašati. Kako mrzla se mu je zdela zdaj, kako moreča, kako pošastna! In žena je zrla z zadušnim stokanjem luč, kakor bi umirala od žeje. Skočila je k oknu in pritisnila robec na ustnice. Njeni otroci... njeni otroci... Njeni otroci... tam... tam so bili... okoli mize... Ne da bi vedeli...

Priskočil je k njej, da bi jo prestregel in oba sta ostala tam, drug zraven drugega, kakor prikovana, da bi gledala, gledala...

(Prevel Boris Rihteršič.)

in stoče že na tešče, da ne more v štacuno, ker ni beliča v omari. Avša, ji rečem, okoli sebe malo poglej! — In se je ozrla, neroda: v zibki se je otroče igralo s tisočakom, s celim jurjem, da!

*

Ko je nekoč drugič tožila stara, da ni denarja pri hiši, se je Bahabirt srdito zavzel: Kako da ne?

Odcepil je tresko in začel drezati za ogledalom in za svetimi podobami v kotu: — pisani metulji, kovači in stotaki, so zaprašeni frčali na svetlo.

*

Za lanski božič je Bahabirt klal svinjo.

Križ je bil z njo na dan njene smrti.

Najprej so morali razdreti podboje svinjaka, da so prasico lahko zvlekli na dan.

In ko je potem sam Bahabirt z nožem napravil križ in zasadil, — je pol ure tekla sama čista mast, šele potem je počasi začela curljati kri.

Furovž je trajal tri dni in tri noči in gospod župnik so rekli, da bodo to imenitno reč dali v liste.

*

Za veliko noč je pa Bahabirtovka vzredila petelina. Ta, ta je šele bil ptič! Bahabirt je pri fari pravil o njem:

— Ko smo ga lovili, je hudir skočil na škarpo, na betonirano škarpo, pravim. Pa so se pod njegovo težo vsi krempļji v betonu poznali.

*

Poleti nekoč je šel Bahabirt na sejem. Tam je mesar Žuža skupljeval samo lepo živino. Nekaj za sebe, večji del pa za Lahe.

— Še jaz bi rad prodal! — je v barantijo glasno segel Bahabirt, da so vsi belo pogledali.

— Kaj pa? je hlastnil mesar.

— Težke vole bi prodal. O, še kako rad bi jih dal!

— Dobro, pridem jutri na dom pogledat.

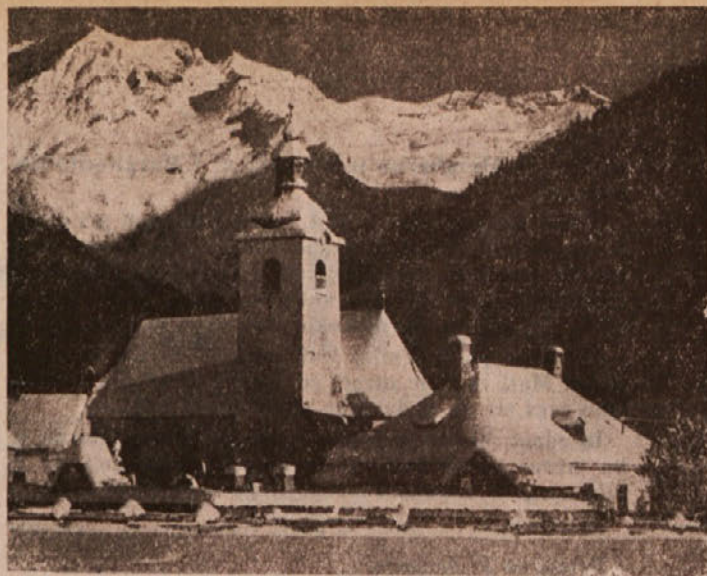
Je mesar Žuža drugi dan sopihal v breg, na Preval. Volov pa nikjer.

— Kaj me, strela, telebaniš! Zakaj pa lažeš, mrha, da bi prodal!

— Kaj bi lagal — se je izmuznil Bahabirt — saj bi res rad prodal, težke in rejene vole bi dal, — pa Bog pomagaj, če jih nimam.

*

Idila v pragozdu.

Malnice

Komaj sivko in pa kozico je preživljalo borno ceričje in robidovje okrog Prtnjačeve domačije in staja je bila le majceno večja od svinjaka, ki je stal zraven.

Vendar se je Bahabirt daleč naokoli pohvalil, da nihče v treh farah naokrog nima marofa, kakršnega je postavil on:

— Takšna je ta moja galeja, da se mora golob na sredini odpočiti, če hoče marof preleteti...

*

Še enega znamenitega pujsa sta vzredila Bahabirta. Tega sta pa prodala oštirju doli v vasi.

Pozimi je bilo, cesta s Prevala doli pa preozka. — Hentaj, — je pozneje razlagal Bahabirt — razorali smo posebno gaz, pa smo tisto svinjsko pošast spravili s hriba v vas. To je hrumelo, kakor bi parizar drčal v prepad.

*

Bilo je nekoč v volčjem zimskem mrazu, ko se je Bahabirt odpravil k svitanicam in v farovž plačat mašo za pokoj staršev svoje žene. In le-ta njegov obisk v farovžu se je posebno imenitno obnesel:

— Zunaj še trda tema in mraz, da je za nohti ščipalo, ko potrkam na farovška vrata. Gospod župnik so še spali. Stopim v sobo, oni pa naravnost iz postelje: «Jejhata, Prtnjač, tako zarana — pa kako te le zebe, siromaka. Na, sezuj se pa leži v mojo posteljo. Kar topla je še. Da ne omrzneš!» — ... In sem legel med samo perje, da mi je koj vročina butnila v glavo. Potem so pa gospod župnik kuharico poklicali: «Da te vendar, Ančka, le obrni se in skuhaj temu našemu l'ubemu Prtnjaču čaja ... dosti slivovke vlij pa liter črnine mu zavri!» ...

Tako si je Prtnjač opomogel, plačal mašo in se vrnil domov.

*

Jih je še nekaj o Bahabirtu, a se pozabljajo med nami. On sam pa nobene več ne mahne med ljudi. In če bi še prišel med nas, bi gotovo povedal, da sedi, tam gori v nebesih prav blizu Boga na desnici — čisto blizu, čisto blizu pri tronu nebeškem.

Pod Velikim Klekom

Paradiž smučarjev

Dobro se je odrezal.

Ko je izšel roman «Vitezi duha», ki ga je spisal znani pesnik Karel Gutzkow, je prejel avtor od neke bogate dame, ki jo je bil pred leti mimogrede spoznal, pismo. Pismo je bilo brez znamk, in v pismu je dama menila, da jo njeno osebno znanje z velikim pesnikom opravičuje, da ga prosi, naj bi ji poslal svojo najnovejšo knjigo, češ da je v knjigarnah tistega mesta ni mogla dobiti. Če ji pa ne more podariti knjige, naj ji jo vsaj posodi, za kar mu bo iz vsega srca hvaležna.

Gutzkow, ki je dobro vedel, da to ni reš, kar mu je pisala, ampak da bi samo rada poceni dobila knjigo, ji je takole odgovoril:

«Spoštovana gospa! V mestu, kjer stanujete, menda ni marsičesa, kar je drugod lahko dobiti, ne samo moje knjige v knjigarnah, ampak tudi znamk za pisma. Za svojo osebo sicer imam knjigo, ki jo želite, in bi vam jo tudi zelo rad podaril; niti poštnina bi me ne spravila v zadrego. V svojo veliko žalost pa nimam vrvice, ki je potrebna za zavoj. Če mi lahko priskočite z njo na pomoč, vam je na voljo vaš zmerom vdani

Karl Gutzkow.

Te vrvice ni Gutzkow nikoli prejel — v zadoščenje pa mu je bilo, da je dal skupulji dobro lekcijo.

LEPOTA V NAŠIH GORAH

Igralčeva bilanca

Neki francoski igralec, ki je moral imeti ob svojem gledališkem jubileju govor, je prišel na zanimivo misel, da je zbral po statistikah vse, kar je «doživel» na deskah, ki pomenijo svet.

V svojem gledališkem življenju je moral 2318krat izpovedati ljubezen. 1925 deklet in 980 žen mu je ostalo zvestih, on pa je svojo prisego zvestobe 1543krat držal, 775krat pa prelomil. Izbruh vojne je doživel 3350krat, 2115krat pa je bil sam vojak. Vsota vseh dot, ki jih je dobil kot bolj ali manj ljubljen zet, je znašala 6 do 7 milijonov frankov, 3 milijone goldinarjev in 5 milijonov mark. Goste je moral povabiti 3000krat in 942-

H R E P E N E N J E

krat jih je moral vreči iz hiše. Tudi v roke razbojnikov je padel 170krat. Zlasti pa je bil dobro založen s taščami, ki jih je imel nič več in nič manj kakor 2480. In vse so mu ljubeznivo stale ob strani...

Potem res ni čudno, da ne more življenje temu možu nuditi ničesar novega, kakor se je sam ob svojem jubileju izrazil.

Igralec je potem v svojem nagovoru priznal, da je šele po tej statistiki spoznal, da je prav za prav star, zelo star. Nič čudnega. Zakaj igra na odru se mora roditi iz občutja, ki ga moramo doživeti tako ali tako.

slišal kakšen sosed! Zdaj je odbila starčeva urica! Presunljivo sem zakričal, s sunkom odvil leščerbo in planil v sobo. Samo enkrat — samo enkrat je zastokal, tedaj pa sem ga že sunil na tla in vrgel nanj težke blazine. Potem sem se začel zadovoljno smehljati, ker se mi je vse tako imenitno posrečilo. Njegovo srce je sicer še nekaj minut zamolklo utripalo, toda to me ni preveč skrbelo. Onstran stene tega tako nihče ni mogel slišati. Naposled pa je utihnilo — starec je bil mrtev. Odstranil sem blazine in poslušal na telesu: nedvomno je bil mrtev, čisto mrtev. Njegovo oko me ne bo moglo nikoli več strašiti.

Kdor bi me imel še zmeraj za blaznega, bo takoj drugačnega mnenja, ko bo izvedel, kako imenitno sem zdaj skril truplo. Noč se je že nagibala h koncu, delal sem hitro, toda brez glasu.

Najprej sem truplo razkosal. Odrezal sem mu glavo, roke in noge. Potem sem dvignil deske na sobnih tleh in položil vse med tramove. Naposled sem deske tako spretno in natanko položil nazaj, kjer so bile, da nobeno človeško oko — niti njegovo — ne bi bilo moglo odkriti ničesar sumljivega. Ničesar ni bilo treba pomivati — nikjer ni bilo niti najmanjšega madeža, niti sledu kakšne kapljice krvi. Preveč oprezno sem delal. Kad je prestregla vse.

Ko sem to delo opravil, je odbila ura štiri. Še zmeraj je bilo tako temno kakor opolnoči. Prav tedaj, ko je bila ura, je nekdo potrkal na hišna vrata. Lahkega srca sem šel odpirat. Česa se mi je bilo še treba bati? Trije možje so stopili v hišo in se z vso vljudnostjo predstavili za policijske uradnike. Neki sosed je slišal krik, zasumil je, da se je zgodil kakšen zločin, in hitro obvestil policijo. Poslala je tri uradnike, da bi napravili preiskavo.

Smehljaj sem se — saj se mi ni bilo ničesar bati — in dejal vsem trem gospodom, da me njihov prihod veseli. Rekel sem jim, da sem sam v spanju zakričal. Starec, sem mimogrede pripomnil, je odpotoval na kmete. Svoje obiskovalce sem vodil po vsej hiši in jih prosil, naj si vse dobro ogledajo in natanko preiščejo. Naposled sem jih odvedel v starčev sobo in jim pokazal njegovo nedotaknjeno imetje. Ves pijan od občutka varnosti sem prinesel stole v sobo in prosil uradnike, naj se odpoči-

jejo. Svoj stol sem z nesramno drznostjo postavil prav na tisti prostor, kjer sem skril truplo svoje žrtve.

Uradniki so bili zadovoljni. Moje vedenje je bilo prepričljivo. Meni samemu je bilo čudno lahko pri srcu. Sedli smo in govorili o vsakdanjih rečeh. Kmalu pa sem začutil, da postajam bled, in zaželel sem si, da bi šli. V glavi mi je brnelo, v ušesih mi je pelo in zvenelo. Oni pa so sedeli in klepetali dalje. Zvenenje v ušesih je postajalo glasnejše in trdovratnejše, tako da sem se moral z večjo vneto vmešavati v pogovor, da sem ta občutek zadušil. Toda izginil ni. Petje in zvenenje je postajalo razločnejše in jasnejše, dokler nisem nazadnje počasi dognal, da ni moglo prihajati iz mojega ušesa.

Nedvomno sem še bolj pobledel, toda govoril sem čedalje glasneje in živahneje. Pa tudi šum je postal glasnejši — kako bi ga le mogel prepoditi?! Bil je tih, zamolkel zvok, prav takšen kakor tikanje ure, zavite v bombaž. Lovil sem sapo — ali niso morda tudi uradniki ujeli tega glasu? Govoril sem čedalje hitreje in dvignil glas, toda tudi zvok je postajal vse močnejši in glasnejši. Vstal sem in začel pripovedovati z živimi kretnjami o nepomembnih malenkostih — nič ni pomagalo: šum je postajal glasnejši. S težkimi koraki sem meril sobo, kakor bi me bile opazke uradnikov ujezile — toda tudi šum je postajal močnejši.

Moj Bog, kaj naj začnem? Penil sem se, besnel, klet. Vzel sem stol, ki sem na njem sedel in drsal z njim po tleh. Toda šum je preglasil celo to drsanje.

Glasneje, glasneje in čedalje glasneje! In še zmeraj so možje klepetali in se smejali.

Ali je sploh mogoče, da niso ničesar slišali? Vse-mogočni Bog — ne, ne! Slišali so! Sumili so! Še več: vedeli so! Norčevali so se iz moje groze!

Tako sem si mislil in tako mislim še zdaj. Nič ni moglo biti strašnejšega kakor ta strah v duši, nič neznosnejšega kakor ta zasmeh! Tega hinavskega smeha nisem mogel več poslušati. Čutil sem: izkričati se moram ali pa umreti!

In zdaj spet — čuj! Glasneje — glasneje — glasneje!

«Lopovi!» sem zavreščal, «ne pretvarjajte se več!! Priznam svoj zločin! Odtrgajte deske v tleh! Tu, tu bije — tu! — njegovo pošastno srce!»

Mark Twain:

Senatorjev tajnik sem bil...

Zdaj nisem več tajnik gospoda senatorja. Dva meseca sem strokovnjaško opravljal svojo službo, potem pa ni več šlo, ker so se pokazale posledice mojega delovanja.

Takole se je zgodilo:

Moj gospodar me je nekoč prav zgodaj zjutraj poklical. Ko se mi je posrečilo vplesti nekaj prav uspešnih šal v njegov govor o proračunu, sem se odpravil k njemu.

Samoveznice si še ni zavozlal, lase je imel vse kuštrave in le s težavo je skrival razburjenje, ki ga je kar kuhalo. Vsaj zdelo se mi je tako. V roki je imel kup pisem, tako da sem takoj vedel, da je že dobil jutrnjo pošto.

«Mislim, da ste zaupanja vredni», mu je dejal za pozdrav.

«Prav tako mislim, kakor vi», sem kratko odvrnil.

«Naročil sem vam, da sestavite namestu mene pismo za volilce» v državi Nevadi, ki zahtevajo poštni urad na Baldwinovi ranchi. Prosil sem vas, da prepričate te ljudi spretno po ovinkih, da jim pošte prav nič ni treba.»

«To sem tudi storil.»

«A? ... In kako dobro! Vaš lastni odgovor vam bom prebral:

Gospodom Smithu, Jonesu itd.

Dragi gospodje! Kaj hudiča vam je treba poštnega urada na Baldwinovi ranchi? Kaj boste z njim? Če pridejo tja pisma, jih tako ne znate brati, in razen tega se mi ne zdi prav nič verjetno, da bi denarna pisma, ki bi šla skozi ta urad, prišla tja, kamor bi bila namenjena. In mi bi imeli s tem le obilo sitnosti. Ne! Pustite to! Prepričan sem, da bi bilo blazno. Veste, česa potrebujete? Poštene

Igralčeva bilanca

Neki francoski igralec, ki je moral imeti ob svojem gledališkem jubileju govor, je prišel na zanimivo misel, da je zbral po statistikah vse, kar je »doživel« na deskah, ki pomenijo svet.

V svojem gledališkem življenju je moral 2318krat izpovedati ljubezen. 1925 deklet in 980 žen mu je ostalo zvestih, on pa je svojo prisego zvestobe 1543krat držal, 775krat pa prelomil. Izbruh vojne je doživel 3350krat, 2115krat pa je bil sam vojak. Vsota vseh dož, ki jih je dobil kot bolj ali manj ljubljene zete, je znašala 6 do 7 milijonov frankov, 3 milijone goldinarjev in 5 milijonov mark. Goste je moral povabiti 3000krat in 942-

H R E P E N E N J E

krat jih je moral vreči iz hiše. Tudi v roke razbojnikov je padel 170krat. Zlasti pa je bil dobro založen s taščami, ki jih je imel nič več in nič manj kakor 2480. In vse so mu ljubeznivo stale ob strani...

Potem res ni čudno, da ne more življenje temu možu nuditi ničesar novega, kakor se je sam ob svojem jubileju izrazil.

Igralec je potem v svojem nagovoru priznal, da je šele po tej statistiki spoznal, da je prav za prav star, zelo star. Nič čudnega. Zakaj igra na odru se mora roditi iz občutja, ki ga moramo doživeti tako ali tako.

slišal kakšen sosed! Zdaj je odbila starčeva urica! Presunljivo sem zakričal, s sunkom odvil leščerbo in planil v sobo. Samo enkrat — samo enkrat je zastokal, tedaj pa sem ga že sunil na tla in vrgel nanj težke blazine. Potem sem se začel zadovoljno smehljati, ker se mi je vse tako imenitno posrečilo. Njegovo srce je sicer še nekaj minut zamolklo utripalo, toda to me ni preveč skrbelo. Onstran stene tega tako nihče ni mogel slišati. Naposled pa je utihnilo — starec je bil mrtev. Odstranil sem blazine in poslušal na telesu: nedvomno je bil mrtev, čisto mrtev. Njegovo oko me ne bo moglo nikoli več strašiti.

Kdor bi me imel še zmeraj za blaznega, bo takoj drugačnega mnenja, ko bo izvedel, kako imenitno sem zdaj skril truplo. Noč se je že nagibala h koncu, delal sem hitro, toda brez glasov.

Najprej sem truplo razkosal. Odrezal sem mu glavo, roke in noge. Potem sem dvignil deske na sobnih tleh in položil vse med tramove. Naposled sem deske tako spretno in natanko položil nazaj, kjer so bile, da nobeno človeško oko — niti njegovo — ne bi bilo moglo odkriti ničesar sumljivega. Ničesar ni bilo treba pomivati — nikjer ni bilo niti najmanjšega madeža, niti sledu kakšne kapljice krvi. Preveč oprezno sem delal. Kad je prestregla vse.

Ko sem to delo opravil, je odbila ura štiri. Še zmeraj je bilo tako temno kakor opolnoči. Prav tedaj, ko je bila ura, je nekdo potrkal na hišna vrata. Lahkega srca sem šel odpirat. Česa se mi je bilo še treba bati? Trije možje so stopili v hišo in se z vso vljudnostjo predstavili za policijske uradnike. Neki sosed je slišal krik, zasumil je, da se je zgodil kakšen zločin, in hitro obvestil policijo. Poslala je tri uradnike, da bi napravili preiskavo.

Smehljaj sem se — saj se mi ni bilo ničesar bati — in dejal vsem trem gospodom, da me njihov prihod veseli. Rekel sem jim, da sem sam v spanju zakričal. Starec, sem mimogrede pripomnil, je odpotoval na kmete. Svoje obiskovalce sem vodil po vsej hiši in jih prosil, naj si vse dobro ogledajo in natanko preiščejo. Naposled sem jih odvedel v starčovo sobo in jim pokazal njegovo nedotaknjeno imetje. Ves pijan od občutka varnosti sem prinesel stole v sobo in prosil uradnike, naj se odpoči-

jejo. Svoj stol sem z nesramno drznostjo postavil prav na tisti prostor, kjer sem skril truplo svoje žrtve.

Uradniki so bili zadovoljni. Moje vedenje je bilo prepričljivo. Meni samemu je bilo čudno lahko pri srcu. Sedli smo in govorili o vsakdanjih rečeh. Kmalu pa sem začutil, da postajam bled, in zaželel sem si, da bi šli. V glavi mi je brnelo, v ušesih mi je pelo in zvenelo. Oni pa so sedeli in klepetali dalje. Zvenenje v ušesih je postajalo glasnejše in trdovratnejše, tako da sem se moral z večjo vneto vmešavati v pogovor, da sem ta občutek zadušil. Toda izginil ni. Petje in zvenenje je postajalo razločnejše in jasnejše, dokler nisem nazadnje počasi dognal, da ni moglo prihajati iz mojega ušesa.

Nedvomno sem še bolj pobledel, toda govoril sem čedalje glasneje in živahneje. Pa tudi šum je postal glasnejši — kako bi ga le mogel prepoditi?! Bil je tih, zamolkel zvok, prav takšen kakor tikanje ure, zavite v bombaž. Lovil sem sapo — ali niso morda tudi uradniki ujeli tega glasu? Govoril sem čedalje hitreje in dvignil glas, toda tudi zvok je postajal vse močnejši in glasnejši. Vstal sem in začel pripovedovati z živimi kretnjami o nepomembnih malenkostih — nič ni pomagalo: šum je postajal glasnejši. S težkimi koraki sem meril sobo, kakor bi me bile opazke uradnikov ujezile — toda tudi šum je postajal močnejši.

Moj Bog, kaj naj začnem? Penil sem se, besnel, klel. Vzel sem stol, ki sem na njem sedel in drsal z njim po tleh. Toda šum je preglasil celo to drsanje.

Glasneje, glasneje in čedalje glasneje! In še zmeraj so možje klepetali in se smejali.

Ali je sploh mogoče, da niso ničesar slišali? Vse-mogočni Bog — ne, ne! Slišali so! Sumili so! Še več: vedeli so! Norčevali so se iz moje groze!

Tako sem si mislil in tako mislim še zdaj. Nič ni moglo biti strašnejšega kakor ta strah v duši, nič neznosnejšega kakor ta zasmeh! Tega hinavskega smeha nisem mogel več poslušati. Čutil sem: izkričati se moram ali pa umreti!

In zdaj spet — čuj! Glasneje — glasneje — glasneje!

«Lopovil!» sem zavreščal, «ne pretvarjajte se več!! Priznam svoj zločin! Odtrgajte deske v tleh! Tu, tu bije — tu! — njegovo pošastno srce!»

Mark Twain:

Senatorjev tajnik sem bil...

Zdaj nisem več tajnik gospoda senatorja. Dva meseca sem strokovnjaško opravljal svojo službo, potem pa ni več šlo, ker so se pokazale posledice mojega delovanja.

Takole se je zgodilo:

Moj gospodar me je nekoč prav zgodaj zjutraj poklical. Ko se mi je posrečilo vplesti nekaj prav uspeših šal v njegov govor o proračunu, sem se odpravil k njemu.

Samoveznice si še ni zavozljal, lase je imel vse kuštrave in le s težavo je skrival razburjenje, ki ga je kar kuhalo. Vsaj zdelo se mi je tako. V roki je imel kup pisem, tako da sem takoj vedel, da je že dobil jutrnjo pošto.

«Mislim sem, da ste zaupanja vredni», mu je dejal za pozdrav.

«Prav tako mislim, kakor vi», sem kratko odvrnil.

«Naročil sem vam, da sestavite namestu mene pismo za volilce» v državi Nevadi, ki zahtevajo poštni urad na Baldwinovi ranchi. Prosil sem vas, da prepričate te ljudi spretno po ovinkih, da jim pošte prav nič ni treba.»

«To sem tudi storil.»

«A? ... In kako dobro! Vaš lastni odgovor vam bom prebral:

«Gospodom Smithu, Jonesu itd.

Dragi gospodje! Kaj hudiča vam je treba poštnega urada na Baldwinovi ranchi? Kaj boste z njim? Če pridejo tja pisma, jih tako ne znate brati, in razen tega se mi ne zdi prav nič verjetno, da bi denarna pisma, ki bi šla skozi ta urad, prišla tja, kamor bi bila namenjena. In mi bi imeli s tem le obilo sitnosti. Ne! Pustite to! Prepričan sem, da bi bilo blazno. Veste, česa potrebujete? Poštene

kaznilnice, velike in trdne! In pa šole. Oboje bi vam utegnili koristiti. Le to vam manjka do sreče. V senatu bom vložil primeren predlog.

Vaš vdani

senator James W. N.

To je bil vaš odgovor! Ljudje mi pišejo, da me bodo obesili, če prestopim še kdaj mejo njih volilnega okrožja. In prepričan sem, da mislijo resno!

«Pri moji veri, gospod senator, nisem mislil tako hudo. Le prepričati sem hotel ljudi...»

«Saj ste jih prepričali, pa še kako! In zdaj drug primer. Izročil sem vam več prošenj iz Nevade, kjer so nekateri volilci prosili, da bi se potegnil za priznanje metodistovske verske ločine. Želeli so, da bi bila njih vera všteta med državne. Kaj sem vam naročil? Pišite jim, da bi se to ne dalo izvesti, ker bi obrnilo državne zakone pri temelju... In kaj ste vi odgovorili?»

Gospod reverend Halifax & Co!

Dragi gospodje! Obrnite se s svojo neumnostjo na državni svet. Kongres se ne zanima za verske zadeve. Toda ne mudi se še. Vaš predlog je smešen. Vaše verne duše so sirote na duhu. Pustite svoj predlog! Z njim ne boste imeli sreče. To je moje mnenje. Svojo prošnjo sklepate z besedami, da boste večno molili. Zdi se mi, da vam je to prekleto potrebno.

Vaš vdani

senator James W. N.

To duhovito pismo me bo v očeh volilcev docela uničilo. In da bi me politično sploh umorili, ste odgovorili še na spomenico občinskih svetnikov iz San Franciscia. Ti možje so prosili, da bi jim kongres priznal last-

ninsko pravico nad morsko obalo. Prosil sem vas, da jim napišete dvoumno pismo, kjer ne bo nikakršnega namigovanja na to vprašanje. In vi ste napisali tole:

Gospoda moja!

Georges Washington, prevzvišeni oče našega naroda, je mrtev. Svojo čudežno pot uspehov je dokončal za večno. Umrl je 14. decembra 1799. In vi prihajate zdaj s svojo lastninsko pravico nad obalo?

Kaj je slava? Slučaj! Sir Isaac Newton je videl, kako je jabolko padlo, in pri tem je iznašel težnost. To odkritje je bilo samo po sebi neumno vsakdanje, toda njegovi starši, ki so imeli odlične zveze, so vse razkričali in Isaac Newton je skoraj mimogrede postal slaven. Tega se spominjajte!

Spoštovanja vredne okamenine! Pišite mi kmalu spet. Nič ni za zdravje tako koristno kakor prijateljsko dopisovanje. Zmeraj bom srečen, kadar bom lahko poslušal vaše žvrgolenje.

Vaš vdani

senator James W. N.

Vaše pismo je zame usodno!

«Gospod senator, zelo mi je žal. Zdi se mi pa, da se je pismo vendar zelo spretno ognilo vlačjemu vprašanju lastninske pravice nad obalo!...»

«Glejte, da izginete! Moje potrpežljivosti je konec. Ti nesrečniki mi ne bodo nikoli odpustili. Da vas ne bom nikoli več videl!...»

Te besede sem smatral za skrit namig, da mojih uslug ne potrebuje več. Nikomur se ne vsiljujem. Zato sem ga prosil za odpust. Človek takim ljudem ne more nikoli ustreči. Ničesar ne razumejo in ne znajo ceniti dela, ki ga ima človek z njimi...

Aleksander Keller:

NJEGO V TRIK

Zdavnaj preden smo se z njim osebno seznanili, smo že mnogo slišali o njem, zakaj slovel je kot eden izmed najboljših igralcev v Evropi. Pripovedovali so nam tudi, da je sleparski igralec prve vrste in da dela z novim, še popolnoma neznanim trikom. Vendar so bile pa vse to le domneve, ki niso zadostovale, da bi mu bili razni klubi zaprli svoja vrata; tako se je zgodilo, da se je kakor meteor pokazal zdaj v tej, zdaj v oni igralnici, in kjerkoli se je pokazal, povsod so ljudje osupnili. Največkrat je igral poker, časih preferanso, mnogokrat pa tudi tarok. Tarok je pa časih prav draga igra.

Zadnje mesece je bil v Bukarešti, v Ženevi in v Parizu, in ljudje, ki so kdaj z njim igrali, so pripovedovali najčudovitejše zgodbe o njegovem načinu igranja in o njegovem triku, zakaj povsod je bil priigran pravljene vsote. Toda doslej se še ni bilo posrečilo živi duši, da bi mu bila dokazala sleparsko igro, čeprav so mnogi že poizkušali. Ko ga je potlej gospod Bothman nekega dne privedel k nam, smo bili vsi razočarani, zakaj prav nič ni bil podoben predstavi, ki smo si jo bili napravili o njem. Pričakovali smo, da bo vstopil mož, ki bo na las podoben kakemu Douglasu Fairbanksu, namestu tega je pa vstopil negovan in zelo resen možiček, ki je bil na pogled bolj profesor, ne pa poklicni igralec. Na suhem, majhnem telesu je sedela dokaj močna in lepo oblikovana glava, in oči bi bile lahko v ponos vsakemu misijonarju, takoj mile in

dobrohotne so bile videti. Bothman ga je predstavil: grof Booth. V resnici se je tako imenoval, kar je vsak čas lahko dokazal. Pred vojno je bil v carski Rusiji dvorni svetnik, za časa revolucije je bil pa vse izgubljen. Zdaj je bil videti prav premožen.

Ko nam ga je Bothman predstavil, nas je potegnil v kraj. «Privedel sem ga,» je važno dejal, «da ga vendar že razkrinkamo. Ni ga sleparskega igralca, ki ga ne bi mogel razkrinkati...» Potem nam je povedal še to in ono o sleparskem igranju, kakšnih načinov se je posluževal ta ali oni znani sleparski igralec, in nas nazadnje poprosil, ali lahko privede še policijskega komisarja dr. Wiesnerja, ki je poseben strokovnjak za take sleparje. Wiesnerju se je bilo posrečilo, da je v zadnjih letih razkrinkal v Monte Carlu, Parizu in Ženevi nekaj desetk sleparskih igralcev, in ljudje so pripovedovali, da pozna vse sleparske igralce tega sveta.

Potem je prišel dolgo pričakovani večer, in vsi smo bili polni napetosti. Dr. Wiesner je bil vljuden in ljubezniv gospod, ki ni izpregovoril o svojih uspehih niti besedice, kar smo mu še posebno šteli v dobro. Potem je bilo navzočih še nekaj prav sijajnih igralcev — med njimi tudi dama, gospa Kahsenova, ki se je bila pri zadnjem turnirju v bridgeu tako sijajno odrezala. Okoli desetih je vprašal gospod Bothman — tako mimogrede — ali nikogar ne mika, da bi vrgli karte, in Rus je takoj privolil. Prosil je samo za majh-

Velika ljubezen

Vsladko

sanjarjenje zatopljen sem srkal na terasi hotela «Imperial Palace» kozarček brandyja. Leno, kakor turkiz višnjevo Annecyjsko jezero je kodralo svoje lesketa-joče se valove do znožja visokih gora, ki so bile pokrite z visokim snegom. Iznenada pa je vstal neki gospod od sosedne mize in sedel k meni. Brez ovinkov je začel pripovedovati z razburjenim, drhtečim glasom:

«Gospod, rotim vas, storite mi veliko uslugo!»

Mišlil sem, da si hoče pri meni izposoditi denar, in sem ga posmehljivo pogledal... On pa je hitro nadaljeval:

«S svojo mlado prijateljico, ki jo vidite pri sosedni mizi, sem napravil skrivaj izlet. Toda oženjen sem... in pravkar sem opazil, da se moj svak in svakinja bližata terasi... Pomagajte mi in sedite k moji mali prijateljici, jaz pa bom ostal pri vaši mizi. Bom že našel kakšen izgovor in se vam zahvalil, ko mine nevarnost...»

Ta pustolovščina me je zanimala. Hitro sem vstal in dejal:

«Takšno malenkostno uslugo izkaže prav rad vsak moški tovarišu v nesreči. Bodite prepričani, da bom molčal.»

Neznanec se je z očmi sporazumel s svojo ljubko spremljevalko, ki se mi je prijazno nasmehnila. Sedel sem k njej in šepnila mi je:

«Ali ni to smola?... Poglejte... pogledajte te dve strasilili!...»

Stroga sodba moje sosedice se mi je zdela upravičena... Svak je imel pod svojim okroglim klobukom brado, ki je bila še najbolj pahljači podobna, in okoli nog so se mu opletale slabo zlikane hlače iz surove svile. Svakinja pa si je nateknila obleko iz prav tenkega blaga, na glavi pa je imela velik zelen klobuk.

Medtem ko je moj sosed, ki je sedel zdaj sam za mizo, s nedolžnim obrazom opazoval vrhove najbližjih gora, sem se jaz obrnil k njegovi mladi prijateljici, ki mi je bila prav všeč, in začel z rahlim zasmehom:

«No... Ali je bil to beg?... Beg v sinjo deželo ljubezni?»

«Da, gospod... In še posvarila sem svojega prijatelja: Nikar se ne peljiva v Annecy... Tam je preveč ljudi, in zato je nevarno. Še kakšnega znanca utegneš srečati... On pa mi je hotel le pokazati to prekrasno jezero... In, bums, pa pade sestri svoje žene in njemu možu v naročje... Strupena kača, ki bi nedvomno takoj razkrila najino ljubezensko gnezdo... Zdaj pa, hvala Bogu in vam, obe predpotopni živali ne bosta mogli nič slutiti. Tako ste rešili Edvarda iz prav hudih škripev... Gospod, večno vam bova hvaležna!»

«Ali je vašemu prijatelju Edvard ime? Kako je pa vam?»

«Emilija... Pazite!... Bližata se... O, kako imenitno, da ne bosta ničesar opazila!»

Res je počasi prišel par po stopnicah na teraso. Svak, ki je bil s svojimi prasičjimi očmi in valujočo brado podoben kakšnemu Ahasverju od policije, se mi je zdel prav priskuten. Svakinja se mi je zdela še grša. Našemila se je kakor kakšna ciganka iz Liberije. Živordeče blago njene obleke je bilo posejano z rumenimi in višnjevinimi cvetkami. Njena obleka je res presejala dovoljene meje slabega okusa.

Edvarda nista opazila. Šla sta mimo najine mize in stopila v hotelski vestibul.

«Ali je mogoče, da vašega prijatelja nista videla?» je šepnila Emilija.

«Ne, nista ga spoznala.»

Pogledal sem nazaj. Grešni soprog je položil prst na usta, vstal in nama mimo grede šepnil:

«Pogledal bom, ali bosta odšla... Prav všeč mi bo, če ne mislita tu prenočiti... Pojdita medtem k jezeru... Kmalu pridem za vama.»

Ta predlog mi je bil prav všeč. Zapustila sva mizo in se odpravila proti obrežju. Med klepetanjem sva obstala pod visokim drevjem. Ko sva bila že tako daleč, da naju iz hotela ni mogel nihče več videti, se mi je Emilija še bolj približala, položila svoje lepo oblikovane roke na moje rame in zavzdihnila:

«Oh, gospod!... Kako se vam bom mogla kdaj zahvaliti?»

«Toda, gospodična,» sem se začel braniti, «vsakdo na moji stopnji bi bil tako storil... Hvaležen sem usodi, da se moram tako nepričakovanemu naključju zahvaliti za znanje s tako ljubko gospodično.»

Emilija me je od strani pogledala. Žametno mehki lesket njenih črnih oči pod dolgimi trepalnicami me je tako vznemiril, da me je toplo izprčletelo... Srečni Edvard... Srečni mož, ki si je znal na tako prijeten način osladiti grenke zakonske vezi! Kako dober okus je imel pri izbiranju svoje tovarišice!

Emilija je morala brati misli v mojih očeh. Prišla sva do obrežja. Gosto grmičje je ležalo kakor zastor med hotelom in menoj. Iznenada me je Emilija objela s svojima golima rokama, položila glavo na moje prsi in zajecljala:

«Gospod... gospod, ne zamerite mi tega izbruha hvaležnosti... Premagala me je misel na nesrečo, ki sva ji pravkar utekla. Kako bi mi bilo hudo, če bi uničila mir v njegovi družini! O, še enkrat hvala, iskrena hvala...»

Emilijina vabeča usta so bila zapeljivo blizu mojim. Dolgo sem se pomišljal... Potem sem podlegel izkušnji... pustil sem, naj se zgodi karkoli... Najin poljub je bil čudežen... dolgo je trajal in morda bi bil trajal do ure, ko pišem te vrstice, če bi ne bil šum korakov na pesku uničil čara. S sunkom, skoraj sramljivo se mi je Emilija izvila in rekla:

«Edvard prihaja! Pazite!...»

Res se nama je bližal Edvard s hitrimi koraki. Vzkliznil je:

«Mimi!... Pobegniti morava... Moj svak pregleduje sobe v hotelu... Najbrže bosta ostala nekaj dni tu... Pojdi za mano. Pri vlaku se dobiva in se odpeljeva takoj v Chamonix...»

Potem se je obrnil Edvard k meni in me prijel za roke:

«In vam, rešitelj moj, prisegam večno hvaležnost. Da, da! Brez vas bi bil izgubljen... Moja žena je taka, da bi me utegnila še ubiti... Oprostite mi, da moram tako hitro izginiti, toda razumeti morate, da zahteva položaj tako... Hitro, Mimi, še enkrat vam hvala, rešitelj moj, in zdaj hitro stran!... S kakšno razglednico se vas bova spomnila...»

Za ovinkom sta izginila mojim pogledom. Sedel sem na nizki zid. Njegove z mahom porasle temelje je lizalo jezero. Nisem več mislil na Edvarda, nič več na njegovega svaka in svakinjo. Moje misli so se mudile le še pri Emiliji. V mislih sem še preživljal njen poljub, opoj njenih ustnic. In zdelo se mi je, da še zdaj dehte njeni čudežni kostanjevi lasje...

Zvonjenje iz Annecyja je zmotilo moje sanjarjenje. Hotel sem pogledati, koliko je že ura, in segel v žep telovnika... Zastonj sem iskal... Segel sem še v druge žepe... Nisem imel več ne ure ne denarnice... Tedaj sem začutil vso grenkobo Emilijinega poljuba. Zdaj sem začutil, zakaj so se me njene roke tako krčevito oklepale, zakaj so tako voljno iskale moje srce...

kaznilnice, velike in trdne! In pa šole. Oboje bi vam utegnili koristiti. Le to vam manjka do sreče. V senatu bom vložil primeren predlog.

Vaš vdani

senator James W.N.

To je bil vaš odgovor! Ljudje mi pišejo, da me bodo obesili, če prestopim še kdaj mejo njih volilnega okrožja. In prepričan sem, da mislijo resno!

«Pri moji veri, gospod senator, nisem mislil tako hudo. Le prepričati sem hotel ljudi...»

«Saj ste jih prepričali, pa še kako! In zdaj drug primer. Izročil sem vam več prošenj iz Nevade, kjer so nekateri volilci prosili, da bi se potegnil za priznanje metodistovske verske ločine. Želeli so, da bi bila njih vera všteta med državne. Kaj sem vam naročil? Pišite jim, da bi se to ne dalo izvesti, ker bi obrnilo državne zakone pri temelju... In kaj ste vi odgovorili?»

„Gospod reverend Halifax & Co!

Dragi gospodje! Obrnite se s svojo neumnostjo na državni svet. Kongres se ne zanima za verske zadeve. Toda ne mudi se še. Vaš predlog je smešen. Vaše verne duše so sirote na duhu. Pustite svoj predlog! Z njim ne boste imeli sreče. To je moje mnenje. Svojo prošnjo sklepate z besedami, da boste večno molili. Zdi se mi, da vam je to prekleto potrebno.

Vaš vdani

senator James W.N.

To duhovito pismo me bo v očeh volilcev docela uničilo. In da bi me politično sploh umorili, ste odgovorili še na spomenico občinskih svetnikov iz San Franciska. Ti možje so prosili, da bi jim kongres priznal last-

ninsko pravico nad morsko obalo. Prosil sem vas, da jim napišete dvoumno pismo, kjer ne bo nikakršnega namigovanja na to vprašanje. In vi ste napisali tole:

„Gospoda moja!

Georges Washington, prevzvišeni oče našega naroda, je mrtev. Svojo čudežno pot uspehov je dokončal za večno. Umrl je 14. decembra 1799. In vi prihajate zdaj s svojo lastninsko pravico nad obalo?»

Kaj je slava? Slučaj! Sir Isaac Newton je videl, kako je jabolko padlo, in pri tem je iznašel težnost. To odkritje je bilo samo po sebi neumno vsakdanje, toda njegovi starši, ki so imeli odlične zveze, so vse razkričali in Isaac Newton je skoraj mimogrede postal slaven. Tega se spominjajte!

Spoštovanja vredne okamenine! Pišite mi kmalu spet. Nič ni za zdravje tako koristno kakor prijateljsko dopisovanje. Zmeraj bom srečen, kadar bom lahko poslušal vaše žvrgolenje.

Vaš vdani

senator James W.N.

Vaše pismo je zame usodno!»

«Gospod senator, zelo mi je žal. Zdi se mi pa, da se je pismo vendar zelo spretno ognilo vražjemu vprašanju lastninske pravice nad obalo!...»

«Glejte, da izginete! Moje potrpežljivosti je konec. Ti nesrečniki mi ne bodo nikoli odpustili. Da vas ne bom nikoli več videl!...»

Te besede sem smatral za skrit namig, da mojih uslug ne potrebuje več. Nikomur se ne vsiljujem. Zato sem ga prosil za odpust. Človek takim ljudem ne more nikoli ustreči. Ničesar ne razumejo in ne znajo ceniti dela, ki ga ima človek z njimi...

Aleksander Keller:

NJEGO V TRIK

Zdavnaj preden smo se z njim osebno seznanili, smo že mnogo slišali o njem, zakaj slovel je kot eden izmed najboljših igralcev v Evropi. Pripovedovali so nam tudi, da je sleparski igralec prve vrste in da dela z novim, še popolnoma neznanim trikom. Vendar so bile pa vse to le domneve, ki niso zadostovale, da bi mu bili razni klubi zaprli svoja vrata; tako se je zgodilo, da se je kakor meteor pokazal zdaj v tej, zdaj v oni igralnici, in kjerkoli se je pokazal, povsod so ljudje osupnili. Največkrat je igral poker, časih preferanso, mnogokrat pa tudi tarok. Tarok je pa časih prav draga igra.

Zadnje mesece je bil v Bukarešti, v Ženevi in v Parizu, in ljudje, ki so kdaj z njim igrali, so pripovedovali najčudovitejše zgodbe o njegovem načinu igranja in o njegovem triku, zakaj povsod je bil priigral pravičljive vsote. Toda doslej se še ni bilo posrečilo živi duši, da bi mu bila dokazala sleparsko igro, čeprav so mnogi že poizkušali. Ko ga je potlej gospod Bothman nekega dne privedel k nam, smo bili vsi razočarani, zakaj prav nič ni bil podoben predstavi, ki smo si jo bili napravili o njem. Pričakovali smo, da bo vstopil mož, ki bo na las podoben kakemu Douglasu Fairbanksu, namestu tega je pa vstopil negovan in zelo resen možiček, ki je bil na pogled bolj profesor, ne pa poklicni igralec. Na suhem, majhnem telesu je sedela dokaj močna in lepo oblikovana glava, in oči bi bile lahko v ponos vsakemu misijonarju, tako mile in

dobrohotne so bile videti. Bothman ga je predstavil: grof Booth. V resnici se je tako imenoval, kar je vsak čas lahko dokazal. Pred vojno je bil v carski Rusiji dvorni svetnik, za časa revolucije je bil pa vse izgubil. Zdaj je bil videti prav premožen.

Ko nam ga je Bothman predstavil, nas je potegnil v kraj. «Privedel sem ga,» je važno dejal, «da ga vendar že razkrinkamo. Ni ga sleparskega igralca, ki ga ne bi mogel razkrinkati...» Potem nam je povedal še to in ono o sleparskem igranju, kakšnih načinov se je posluževal ta ali oni znani sleparski igralec, in nas nazadnje poprosil, ali lahko privede še policijskega komisarja dr. Wiesnerja, ki je poseben strokovnjak za take sleparje. Wiesnerju se je bilo posrečilo, da je v zadnjih letih razkrinkal v Monte Carlu, Parizu in Ženevi nekaj desetk sleparskih igralcev, in ljudje so pripovedovali, da pozna vse sleparske igralce tega sveta.

Potem je prišel dolgo pričakovani večer, in vsi smo bili polni napetosti. Dr. Wiesner je bil vljuden in ljubezniv gospod, ki ni izpregovoril o svojih uspehih niti besedice, kar smo mu še posebno šteli v dobro. Potem je bilo navzočih še nekaj prav sijajnih igralcev — med njimi tudi dama, gospa Kahsenova, ki se je bila pri zadnjem turnirju v bridgeu tako sijajno odrezala. Okoli desetih je vprašal gospod Bothman — tako mimogrede — ali nikogar ne mika, da bi vrgli karte, in Rus je takoj privolil. Prosil je samo za majh-

Velika ljubezen

Vsladko

sanjarjenje zatopljen sem srkal na terasi hotela «Imperial Palace» kozarček brandyja. Leno, kakor turkiz višnjevo Annecyjsko jezero je kodralo svoje lesketa-joče se valove do znožja visokih gora, ki so bile pokrite z visokim snegom. Iznenada pa je vstal neki gospod od sosedne mize in sedel k meni. Brez ovinkov je začel pripovedovati z razburjenim, drhtečim glasom:

«Gospod, rotim vas, storite mi veliko uslugo!»

Mislil sem, da si hoče pri meni izposoditi denar, in sem ga posmehljivo pogledal... On pa je hitro nadaljeval:

«S svojo mlado prijateljico, ki jo vidite pri sosedni mizi, sem napravil skrivaj izlet. Toda oženjen sem... in pravkar sem opazil, da se moj svak in svakinja bližata terasi... Pomagajte mi in sedite k moji mali prijateljici, jaz pa bom ostal pri vaši mizi. Bom že našel kakšen izgovor in se vam zahvalil, ko mine nevarnost...»

Ta pustolovščina me je zanimala. Hitro sem vstal in dejal:

«Takšno malenkostno uslugo izkaže prav rad vsak moški tovarišu v nesreči. Bodite prepričani, da bom molčal.»

Neznanec se je z očmi sporazumel s svojo ljubko spremljevalko, ki se mi je prijazno nasmehnila. Sedel sem k njej in šepnila mi je:

«Ali ni to smola? ... Poglejte ... pogledajte te dve stršili!...»

Stroga sodba moje sosede se mi je zdela upravičena... Svak je imel pod svojim okroglim klobukom brado, ki je bila še najbolj pahljači podobna, in okoli nog so se mu opletale slabo zlikane hlače iz surove svile. Svakinja pa si je nateknila obleko iz prav tenkega blaga, na glavi pa je imela velik zelen klobuk.

Medtem ko je moj sosed, ki je sedel zdaj sam za mizo, z nedolžnim obrazom opazoval vrhove najbližjih gora, sem se jaz obrnil k njegovi mladi prijateljici, ki mi je bila prav všeč, in začel z rahlim zasmehom:

«No... Ali je bil to beg? ... Beg v sinjo deželo ljubezni?»

«Da, gospod... In še posvarila sem svojega prijatelja: Nikar se ne peljiva v Annecy... Tam je preveč ljudi, in zato je nevarno. Še kakšnega znanca utegneš srečati...» On pa mi je hotel le pokazati to prekrasno jezero... In, bums, pa pade sestri svoje žene in njene- mu možu v naročje... Strupena kača, ki bi nedvomno takoj razkrila najino ljubezensko gnezdo... Zdaj pa, hvala Bogu in vam, obe predpotopni živali ne bosta mogli nič slutiti. Tako ste rešili Edvarda iz prav hudih škripcev... Gospod, večno vam bova hvaležna!»

«Ali je vašemu prijatelju Edvard ime? Kako je pa vam?»

«Emilija... Pazite!... Bližata se... O, kako imenitno, da ne bosta ničesar opazila!»

Res je počasi prišel par po stopnicah na teraso. Svak, ki je bil s svojimi prasičjimi očmi in valujočo brado podoben kakšnemu Ahasverju od policije, se mi je zdel prav priskuten. Svakinja se mi je zdela še grša. Našemila se je kakor kakšna ciganka iz Liberije. Živordeče blago njene obleke je bilo posejano z rumenimi in višnjevim cvetkami. Njena obleka je res presegala dovoljene meje slabega okusa.

Edvarda nista opazila. Šla sta mimo najine mize in stopila v hotelski vestibul.

«Ali je mogoče, da vašega prijatelja nista videla?» je šepnila Emilija.

«Ne, nista ga spoznala.»

Pogledal sem nazaj. Grešni soprog je položil prst na usta, vstal in nama mimo grede šepnil:

«Pogledal bom, ali bosta odšla... Prav všeč mi bo, če ne mislita tu prenočiti... Pojdita medtem k jazeru... Kmalu pridem za vama.»

Ta predlog mi je bil prav všeč. Zapustila sva mizo in se odpravila proti obrežju. Med klepetanjem sva obstala pod visokim drevjem. Ko sva bila že tako daleč, da naju iz hotela ni mogel nihče več videti, se mi je Emilija še bolj približala, položila svoje lepo oblikovane roke na moje rame in zavzdihnila:

«Oh, gospod!... Kako se vam bom mogla kdaj zahvaliti?»

«Toda, gospodična,» sem se začel braniti, «vsakdo na moji stopnji bi bil tako storil... Hvaležen sem usodi, da se moram tako nepričakovanemu naključju zahvaliti za znanje s tako ljubko gospodično.»

Emilija me je od strani pogledala. Žametno mehki lesket njenih črnih oči pod dolgimi trepalnicami me je tako vznemirila, da me je toplo izpreletelo... Srečni Edvard... Srečni mož, ki si je znal na tako prijeten način osladiti grenke zakonske vezi! Kako dober okus je imel pri izbiranju svoje tovarišice!

Emilija je morala brati misli v mojih očeh. Prišla sva do obrežja. Gosto grmičje je ležalo kakor zastor med hotelom in menoj. Iznenada me je Emilija objela s svojima golima rokama, položila glavo na moje prsi in zajeceljala:

«Gospod... gospod, ne zamerite mi tega izbruha hvaležnosti... Premagala me je misel na nesrečo, ki sva ji pravkar utekla. Kako bi mi bilo hudo, če bi uničila mir v njegovi družini! O, še enkrat hvala, iskrena hvala...»

Emilijina vabeča usta so bila zapeljivo blizu mojim. Dolgo sem se pomišljal... Potem sem podlegel izkušnji... pustil sem, naj se zgodi karkoli... Najin poljub je bil čudežen... dolgo je trajal in morda bi bil trajal do ure, ko pišem te vrstice, če bi ne bil šum korakov na pesku uničil čara. S sunkom, skoraj sramežljivo se mi je Emilija izvila in rekla:

«Edvard prihaja! Pazite!...»

Res se nama je bližal Edvard s hitrimi koraki. Vzkliknil je:

«Mimi!... Pobegniti morava... Moj svak pregleduje sobe v hotelu... Najbrže bosta ostala nekaj dni tu... Pojdi za mano. Pri vlakcu se dobiva in se odpeljeva takoj v Chamonix...»

Potem se je obrnil Edvard k meni in me prijel za roke:

«In vam, rešitelj moj, prisegam večno hvaležnost. Da, da! Brez vas bi bil izgubljen... Moja žena je taka, da bi me utegnila še ubiti... Oprostite mi, da moram tako hitro izginiti, toda razumeti morate, da zahteva položaj tako... Hitro, Mimi, še enkrat vam hvala, rešitelj moj, in zdaj hitro stran!... S kakšno razglednico se vas bova spomnila...»

Za ovinkom sta izginila mojim pogledom. Sedel sem na nizki zid. Njegove z mahom porasle temelje je lizalo jezero. Nisem več mislil na Edvarda, nič več na njegovega svaka in svakinjo. Moje misli so se mudile le še pri Emiliji. V mislih sem še preživljal njen poljub, opoj njenih ustnic. In zdelo se mi je, da še zdaj dehte njeni čudežni kostanjevi lasje...

Zvonjenje iz Annecyja je zmotilo moje sanjarjenje. Hotel sem pogledati, koliko je že ura, in segel v žep telovnika... Zastonj sem iskal... Segel sem še v druge žepe... Nisem imel več ne ure ne denarnice... Tedaj sem začutil vso grenkobo Emilijinega poljuba. Zdaj sem začutil, zakaj so se me njene roke tako krčevito oklepale, zakaj so tako voljno iskale moje srce...

Mesto demantov, bogatinov in siromakov

Kimberley je mesto v južni Afriki. To mesto ni samo zato zanimivo, ker je središče trgovine z demanti, ampak tudi zato, ker so ga ustanovili baš trgovci, ki delajo z dragim kamenjem sijajne kupčije. To mesto je zanimivo tako po svoji uredbi, kakor po načinu življenja, ki ga v njem živijo ljudje.

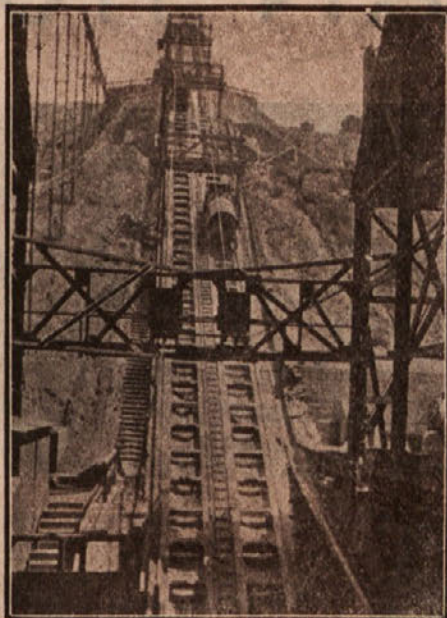
Čeprav je po vsej okolici Kimberleya obilo demantnih rudnikov, je južnoafriška vlada že davno z zakonom prepovedala odpiranje in raziskovanje novih rudnikov, ker bi to nasprotovalo koristim ustanoviteljev mesta, oziroma tistih, ki tu živijo in »delajo dež in lepo vreme«.

Dandanes so v Kimberleyu trije veliki demantni rudniki, ki dajejo obilo dragih kamnov in v katerih delajo podnevi in ponoči.

Siromašen delavec v demantnem rudniku

Prejšnje čase je bilo v Kimberleyu popolnoma drugačno življenje. Takrat so se ljudje — seveda samo belci — pohlepni iskrečega in dragocenega kamnina, kar trumoma zgrinjali v to novo naselbino. Tistim, ki so prišli prvi, se je najtoltje obneslo, ker so danes ta dan mnogokratni milijonarji. Svoje dni je delalo v Kimberleyu 25.000 domačinov, ki so robotali kakor sužnji. Nikjer ni nasprotstvo med bogastvom in siromaštvom tako sirovo udarjalo v oči, kakor v tem bogatem mestu. V Kimberleyu vidiš samo težke milijonarje in popolne siromake, ki dostikrat ne morejo zaslužiti niti toliko, kolikor bi potrebovali za košček kruha.

Pogled na rudnik v Kimberleyu

Ker cene demantom zadnja leta padajo, je kartel rudnika De Beres sklenil zmanjšati produkcijo in število delavcev v rudnikih, da bi tako ohranil visoko ceno demantov na zadovoljivi višini.

Delavci so podvrženi najstrožjemu nadzorstvu. Na delo v rudnikih odhajajo skozi posebne predore, tako da nikakor ne morejo priti v dotiko s tujci, ki bi jim mogli stisniti v roko kak prethotapljen dragulj.

V kimberlejskih rudnikih pridobivajo demante iz tako imenovane višnjeve prsti. To višnjevo prst sežigajo v posebnih pečeh in iz njenega pepela izbirajo čiste demante. Delavci zaslužijo po 500 dinarjev na mesec. Ta zaslužek ne zadostuje belim delavcem niti za najbolj preprosto in najbolj siromašno življenje, medtem ko si zamorci še od te beraške vsote prihranijo polovico in jo pošljejo domov...

Delavec nikakor ne more ukrasti niti najmanjše drobtinice višnjeve prsti, ker je nenehoma pod najstrožjim nadzorstvom. Ako zalotijo kakega delavca na tatvini, ga strogo kaznujejo, mnogokrat mora tudi v ječo, neglede na to, da izgubi zaradi tega svojega dejanja vsako nadaljnjo možnost zaposlitve v južnoafriških kolonijah Velike Britanije.

Izpiranje demantnega peska

Poseben strokovnjak s pinceto izbira drobna demontna zrnca

Zlato nalivno pero dobite kot darilo, če nam pridobite novega naročnika, ki bo plačal 192 Din.

JAN HUS

Slike predstavljajo Jana Husa, slavnega vojsko vodjo Žižka in Husovo mučeniško smrt na grmadi.

V vrsti reformatorskih gibanj, ki so tako značilna za renesanso, je bilo gibanje Jana Husa izmed najpomembnejših in vsekako tudi izmed najbolj narodnih. Zakaj gibanje Jana Husa ni bilo samo verski pokret, ampak je imelo nacionalen češki značaj. V dobi, ko se je širilo gibanje Jana Husa (rojenega leta 1369., sežganega leta 1415. v Konstanci), je bila Evropa na razpotju. Veliko razdobje človeške zgodovine se je končevalo, in XV. stoletje ni več samo naznanjalo nove dobe, ampak jo je, da se tako izrazimo, že tudi ustvarjalo. Reformatorska gibanja, zagovorniki svobodne misli, veliki umetniki, politiki renesanse, in končno odkritje Amerike itd. — vse to je napovedovalo, omogočalo in ustvarjalo novi vek.

Gibanje Jana Husa je bilo zelo značilno. Sin siromašnih kmetov Jan Hus, neutrudljiv delavec in nadarjen govornik, je kaj hitro zaslovel zaradi svojih predavanj. Leta 1401. je postal pridigar v betlehemiški kapelici. Leto dni pozneje je že rektor praškega

vseučilišča in vodi boj za češko univerzo. V tem boju za češke pravice postaja čedalje odločnejši, kakor je tudi vse bolj in bolj borben nasproti škofom in katoliški cerkvi. Leta 1415. izda svoj znameniti spis «De ecclesia». Ne samo zaradi tega spisa, ampak tudi zaradi vsega njegovega dela in borbe ga leta 1414. pokličejo na cerkveni zbor v Konstanco, da zagovarja svoj nauk. In prav za to, ker je svoje stališče tako odločno branil, ga cerkveni zbor obsodi v smrt na grmadi.

Husitsko gibanje pa s Husovo smrtjo ni bilo končano.

Narobe, njegova mučeniška smrt je dala husitskemu gibanju več ko samo verski značaj. Husiti ali prav za prav obe husitski stranki, zmernejši utrakvisti in radikalnejši taboriti, so nadaljevali borbo s katoličani in posebno še s katoliškim plemstvom. Ta borba se je vodila povsod in seveda tudi na bojišču, kjer so imeli Husiti nekaj znatnih uspehov. Rimsko-nemški cesar Siegmund, obenem tudi češki kralj, pod čigar varstvom je Hus potoval v Konstanco pa

ga kot omahljiv in vplivom lahko dostopen človek ni varoval, se je vojskoval proti husitom in njihovim voditeljem, izmed katerih se je posebno odlikoval nadarjeni vojskovodja Žižka. Siegmundu se je posrečilo, da je bil dne 28. julija leta 1420. v Pragi kronan za češkega kralja, a že dne 1. novembra je bil v bitki pri Višehradu poražen; nadaljnje zmage so husiti izvojevali kar zaporedoma leta 1421., 1422. do 1424., 1427. in 1431. leta. Nazadnje so se leta 1433. začela pogajanja med katoličani in Siegmundom na eni in husiti na drugi strani. Novembra meseca leta 1433. so se pogajanja uspešno končala s sklepom miru in tako imenovanimi «praškimi kompakti». Utrakvistična stranka je sprejela te kompakte, druga, taboritska, pa ne. Tako je prišlo do tega, kar se v zgodovini pogosto dogaja: do medsebojne borbe strank. In šele ko so maja meseca leta 1434. utrakvisti premagali taborite, je nastopil končni mir. Husiti, t. j. Čehi, so se iznova vrnili v katoliško cerkev, ki jih je z razprostrtimi rokami sprejela.

DETEKTIV-GANGSTER

Mož, ki je ušel iz kriminalnega romana

Obljubljena dežela gangsterjev je Amerika. Tam so gangsterji poseben razred družbe — bolje bi rekli, «kasta» — ki ima svoje izjemne pravice in obče priznane voditelje, kakor jih imajo tudi vse dobro organizirane zločinske družbe v mirnih evropskih deželah. Ali ta obljubljena dežela gangsterjev ima — vsaj kakor nam jo slikajo senzacionalni članki v časnikih in filmi — tudi svojo senčno stran: tam so njih glavna orodja samokres, strojnica, puška-mitraljeza, skratka orožje, ki je, kadar začne delovati, zdravju, mnogokrat pa tudi življenju «sovražnikov države» zelo škodljivo. Najboljši dokaz za to je slučaj znanega Dillingerja, «sovražnika države št. 1».

Vendar je na svetu še neka dežela, ki je postala zlasti v zadnjem času gangsterjem priljubljeno torišče. Tu ni govora o moralnem orožju. Gangsterji se vozijo v limuzinah — ne pa v oklopnih avtomobilih, kakor njihovi čicaški tovariši — in za orožje imajo bančne čeke, lepe prijateljice, tisočake in vobče gospodarska sredstva, ki se jih mnogokrat poslužujejo tudi poštene ljudje. Ta dežela elegantnega zločina, kjer gangsterji v najhujšem primeru končajo svoje življenje s samomorom — kakor nedavno tega Aleksander Staviski — je Francija.

Zvesta svojim izročilom večne elegance in dobrega tona, si je vzgojila Francija tudi zločince velikega sloga, ki spoštujejo ta izročila. Po slučaju Staviskega, sleparja svetovne slave, elegantnega člana pariške visoke družbe, bankirja, mecenata umetnikov, moža, ki je celo v smrti ohranil elegantno pozo, je stópilo na prizornico francoskega zločinstva še nekaj osebnosti, ki niso zbudile zanimanja samo v Franciji, ampak po vsem svetu, takisto kakor zbudijo dobri igralci zanimanje vsega gledališča.

Ne bomo se ustavljali ne ob slučaju sodnika Princea, ki so ga ubili najbrže zato, da ne bi objavil nekih važnih izsledkov v zadevi Staviskega, niti ne ob slučaju očetomorilke Violette Nozièresove, seksualnega psihopataloškega tipa; obrnimo se takoj k slučaju, ki je v letopisu francoske policije najznačilnejši, to je, k slučaju detektiva-gangsterja Paula Marianija.

Ne samo da ima ta slučaj izmed vseh že omenjenih kriminalnih afer

najbolj fantastično obeležje, ampak tudi sama osebnost Paula Marianija nas v mnogočem spominja oseb iz romanov Conana Doylea in Edgarja Wallacea — teh oseb, ki bi jih bralec v teku romana najnazadnje osumil zločina, na koncu se pa izkaže, da je prav taka oseba — v romanu igra pogosto vlogo «detektiva» — pravi morilec.

Paul Mariani je stopil v službo francoske policije pred nekaj leti, ob času, ko so to policijo reformirali in iskali novih moči, da bi nadomestile veterance, nerabne za boj proti sodobnim načinom zločinskega sveta. Podoba je, da je opravljal svojo službo zvesto in z dobro voljo. Napredoval je hitro. Iz navadnega policijskega opravnika je kmalu postal detektiv in se odtod čez nekaj let povzpел na mesto nadzornika, kar pomeni pri francoski policiji toliko kakor «načelnik detektivov».

Njegovih uspehov ni bilo konca ne kraja. Razvozjal in razpletel je nemalo kriminalnih slučajev, ki so bili najboljše detektivi francoske policije zdavnaj obupali nad njimi.

Prvi neuspeh se mu je pripetil nekako pred tremi leti, ob času, ko je bila francoska policija sklenila odločno preganjati znanega odmetnika Spado, ki se je skrival in že nekaj let uspešno hajdukoval po korziškem gorovju.

Preden se je odločila za izdatne ukrepe, preden je poslala cel bataljon orožnikov s strojnimi in topovi z nalogo, da najdejo Spado na Korziki in ga ubijejo ali primejo, je francoska policija poizkusila na mirnejši in cenejši način dobiti Spado v svojo pest.

Ali ta naloga je bila nadčloveško težka. Treba je bilo iti na Korziko in izslediti — ali vsaj približno določiti — kraj, kjer se skriva Spada. In to ni bilo lahko. Namesto da bi pomagalo oblastem, je korziško prebivalstvo varovalo in skrivalo svojega razbojnika, nekaj iz strahu pred maščevanjem njegovih tovarišev, nekaj pa zato, ker je bil to poslednji korziški razbojnik, poslednji predstavnik romantične Korzike in častitljivih izročil korziškega banditstva.

Francoska policija se je zavedala težav, ki so jo čakale. Zato je premišljeno in skrbno izbirala pripravnega človeka, da bi mu poverila to težko nalogo. Nazadnje se je odločila za nadzornika Marianija.

Paul Mariani je prebil na Korziki nekaj mesecev. Ali zaman. Ne samo da se mu ni posrečilo prijeti Spade in ga predati sodišču, ampak niti kraja, kjer se je skrival, ni mogel natanko določiti. Da bi mu vendarle prišel na sled, se je Mariani izkušal vtihotapiti v tiste sloje, ki so bili po njegovi sodbi Spadi najbližji. V tem

prizadevanju je dosegel popoln uspeh. A ta uspeh je bil njegova neareča. Ti zanimivi sloji družbe so sestajali — kakor si vsak lahko misli — iz izvržkov in drhali. Podoba je, da se je Mariani pregloboko zatopil v svoj posel, ali pa da je bil nemara kar predovzetan za razne vplive. Družba, ki je bil zašel vanjo po službeni potrebi, ga je priklenila nase. Menda mu je bilo to ozračje bolj po godu od tistega, ki je dotlej živel v njem — od policije.

Po dosedanjih izsledkih preiskave je videti, da se Marianijeva kriva pota pričenjajo s tistim trenutkom, ko se je praznih rok vrnil s Korzike. Pozneje je francoska policija ukrenila odločne korake in je — čeprav šele s pomočjo oborožene sile — res dobila Spado v roke.

Ob tem času se je Mariani že prišteval k sovražnikom zakona. Vsaj z dušo, če ne s telesom. Ali telo je kmalu krenilo isto pot kakor duša. In Mariani je začel svoje novo življenje, dvojno življenje policista in gangsterja. Podnevi je bil prvo, ponoči drugo.

Organiziral je svojo tolpo in kradel. To mu je bilo toliko lažje, ker je kot policist spravljal «konkurenco» s poti in ker ni mogel pod krinko vestnega detektiva nihče slutiti vodje gangsterske tolpe. Niti tisti, ki je z njih pomočjo opravljal svoj zločinski posel, niso vedeli za njegovo drugo vlogo. Menda je bil svoje pomagače prepričal, da je njegov brat-dvojček v policijski službi. Ta «brat-dvojček» je bil seveda on sam. Tako je šlo tri leta, Mariani je obogatel in postal

nepreviden: trosil je več denarja kakor bi ga bil mogel trositi od svoje detektivske plače.

Nadaljnji razvoj zgodbe je kaj preprost.

Zalezovali so ga, dokler ga niso zasačili na dejanju. In pred nekaj meseci so mu nataknili na roke prav tiste lisice, ki je bil z njimi vklebil že toliko zločincev.

Detektiv-gangster, mož, ki bi bil mogel s svojim resničnim življenjem navdahniti celo bujno domišljijo kakega Doylea ali Edgarja Wallacea, sedi zdaj za omrežjem, takisto kakor mnogi, ki jih je sam spravil na varno. Zadnji prizor tega pustolovskega življenja se bo odigral pred sodiščem.

Škoda! Nemara da bi ta epilog v kakem fantastičnem ameriškem filmu še vse drugače učinkoval...

RAJ NA ZEMLJI

Usoda sedmih tisoč otokov azijskega arhipelaga

Filipinka v svoji slikoviti noši

Če bi vas kdo iznenada vprašal, ali veste, kje ležijo Filipinski otoki, gotovo ne bi bili niti za trenutek v zadregi, ampak bi mu odločno odgovorili: «Vem». Če bi pa morali natanko povedati lego tega otočja, bi vam mahoma zastala beseda in vaš odgovor ne bi bil več tako zanesljiv.

Dajte, da pomoremo vašemu spominu! To otočje leži v Južnem morju, nedaleč od ravnika, in predstavlja pravi raj, kakršnega si more nam severnjakom samo domišljija naslikati v vsem njegovem pisanem čaru. Filipinski otoki so v resnici raj na zemlji, ker rodijo svojim prebivalcem v obilju riž, sladkor, kokosove orehe, tobak, olje, plemenit les in še mnogo drugih reči.

O Filipincih lahko rečemo, da jim pada zrelo sadje v usta in da jim dajejo njihovi otoki vse, kar je potrebnega za življenje. Kokosove palme jim dajejo živež, obleko, dateljne, les za zidavo, kopro in ličje za izvoz, a tudi bambus ne zaostaja s svojo radodarnostjo. Tam živi najboljša goved na vsem Vzhodu, ni pa nobene divje zveri. Devet sto vrst orhidej poznajo na teh otokih; iz drevesnih debel teče guma; morje, ki

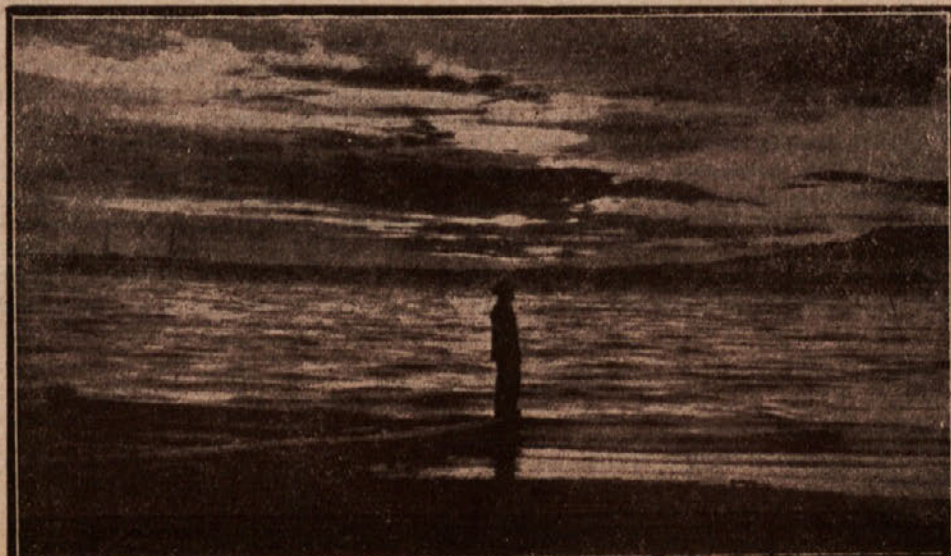
obdaja otoke, je na vsem svetu najbogatejše z ribami.

Še kadar pride kak Filipinec ali Filipinka zaradi tatvine, uboja ali zastrupljenja v zapor, je njegovo življenje slej ko prej rajsko življenje, zakaj vedeti je treba, da imajo tam tudi najlepšo jetnišnico na svetu. Ta jetnišnica stoji v mestu Manili; upravljajo jo kaznjenci sami in tudi sami določajo in izvršujejo kazni. V tej jetnišnici igra ob nedeljah izvrstna godba, sestavljena iz jetnikov, in med tem, ko igra godba, izvajajo drugi jetniki z zastavicami v rokah ljubke vežbe. Na visokih obzidjih te jetnišnice sedijo v praznih oblekah sorodniki in prijatelji jetnikov in veselo ploskajo in vzklikajo kaznjencem med njihovo zabavo. Samo nepoboljšljivi grešniki morajo ves čas nepremično sedeti na svojih mestih in s pobešenimi očmi skrivaj občudovati svoje srečnejše sotrpine v progasti obleki; vsekako mora biti ta način kazni zanje zelo strašen in učinkovit!

A sleherni raj na svetu, ki s svojim bogastvom draži lakomnost velikih in mogočnih, ima tudi svojo tragedijo. Zakaj vsakemu takemu raju je usojeno, da postane bojišče tistih, ki bi se ga radi polastili.

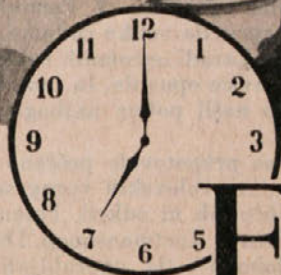
Pred 350 leti, petdeset let po tem, ko je bil Portugalec Manales odkril te otoke, so jih napadli in osvojili

Na obali Manilskega zaliva

Moški so dobri opazovalci...

Z enim samim pogledom ugotove, če ima žena dober videz. Žene pa najprej vprašajo: Kaj samo stori, da je njena polt vedno tako lepa in čista? To je povsem preprosto: ona uporablja za nego kože vedno

ELIDA CREME

de chaque heure

Španci ter jih po svojem vladarju Filipu II. imenovali Filipinske otoke. Domačini in pravi lastniki tega azijskega otočja so Filipinci.

Malokdo pozna obupne in dolgotrajne boje, ki so jih Filipinci bojevali za svojo neodvisnost, najprej proti Špancem, po letu 1898. pa tudi proti Američanom. Že leta 1872., ko se je uprlo dve sto domačih vojakov v orožarni Cavite pri Manili, se je začela dolga vrsta vstaj, uporov in krvavih ter nekrvavih bojev proti tujemu gospostvu, in ta borba za neodvisnost mnogoštevilnega in bogatega otočja še danes ni končana. V teh borbah se je posebno odlikoval slavni Filipinec Rizal, ki je ustanovil tudi Ligo Filipincev in ki so ga leta

1896. prijeli v Barceloni in obsodili na vešala.

Dve leti pozneje, po ameriško-španski vojni, so prešli ti otoki v ameriško last. Američani so znali svoje razmerje do domačinov tako urediti, da njihova roka ni pretežno ležala na otokih. Stric Sam je postal v nekaterem pogledu pravi oče Filipincev; modro jim je vladal in se ni vtikal v zasebne posle domačinov, in tako se je posrečilo, da je danes izmed 12 milijonov prebivalcev — toliko jih namreč ima vse otočje — 11 milijonov katoličanov.

Glavno mesto je Manila (s tri sto tisoč prebivalci); za njo je največji Zebu (s šest in šestdeset tisoč prebivalci) in za tem Albon in Molila.

Obleka in igre so španske. V čarobnih dolinah in po bregovih, ki so kakor nikjer na svetu izrabljeni za riževe terase, živi pol milijona mohamedanskih Marosov in ravno toliko poganskih Panansov, ki so še pred nekaj leti hodili na lov na ljudi.

Zadnje čase je nenasitna Japonska vrgla oči na te bogate otoke, in Anglija, ki je v Singaporu njen bližnji sosed, ne more ravnodušno gledati na te nakane; zato se na daljnem vzhodu vse bolj in bolj poostruje napetost, ki Filipincem gotovo ne bo prinesla ne svobode ne neodvisnosti. In tako ni nemogoče, da se Filipinci obrnejo do Združenih držav s prošnjo, naj ostanejo le-te še nadalje gospodar in varuh teh 7083 otokov.

Literarni drobiž

Literarno nagrado «Alberta I.» v znesku 10.000 frankov je dobil belgijski pisatelj Robert Vivier, vseučiliški profesor v Lièguen za svoj roman «Neumnica, ki še dolgočasi».

V bojih za bolivijski Chaco je nedavno padel tudi eden najbolj znanih bolivijskih književnikov Alberto de Villegas, ki je bil hkratu tudi dopisnik nekaterih znanih evropskih literarnih revij svetovnega slovesa.

Francosko literarno nagrado «Prix Femina» je dobil 26letni pisatelj Robert Francis, Goucourtovo nagrado pa Robert Vercei.

Zadnje čase je umrlo več članov «Francoske Akademije». Namestu Barthouja, ki je postal žrtev atentata v Marseilleu, pride v Akademijo najbrž Paul Claudel. Besnardovo mesto utegne zasedeti Georges Duhamel, ki ga poznamo pri nas po prevodu «Prizorov iz bodočega življenja». Namestu Poincaréja pa bo najbrž izbran kardinal Verdier.

Februar prinese nov sneg

Slepo mimo pravljičnih zakladov

Ko so odkrili Španci v sedemnajstem stoletju kose sive, težke kovine, ki se ni dala obdelovati, so mislili, da so našli posebno trdo srebro. Imenovali so jo »platina«, kar pomeni pomanjševalno obliko za srebro »plata«, in je zmetali cele vozove v morje. Nekaj stoletij nato se je zgodilo nekaj podobnega v Transvaalu, v nemški južnozpadni Afriki, v Kaplandu in skoraj v vseh južnoafriških gorovjih. Ljudje so šli slepo mimo pravljičnih zakladov...

Vsi iskalci zakladov, vsi lovci sreče, sto geologov in na tisoče izkušenih zlatokopov je preiskalo deželo in ni našlo ničesar, kakor bi bila Južna Afrika že izžrpana. Leta 1926. pa je odkril nemški geolog dr. H. Merensky (ime ne zveni preveč nemško) nahajališče platine pri Potgietersrustu in Rustenburgu in nato 80.000 kvadratnih kilometrov obsegajoče ozemlje platine v Transvaalu. Kjer nešteto ljudi ni ničesar našlo, je zapazil ta geolog lijakom podobne globoke jame, ki so vsebovale platino v zrnih in kristalih. To je bilo v Tiger-Noritu. Dobil je na tono rudnine 1600 gramov čiste platine. Odkril je bogve koliko kilometrov daleč se raztezajoče nahajališče platine, kjer se je nahajala dragocena kovina združena z bakrom in nikljem kot arsenova spojina.

Vodnih sil in premoga je v okolici obilo in dandanes pridobe v Južni Afriki vsako leto 3000 kilogramov platine, od tega samo v Rustenburgu po sto kilogramov na mesec.

Merensky je našel to platino, kakor tudi nekaj let poprej ogromna nahajališča demantov v južnozpadni Afriki, samo po znanstvenem razmotrivanju. Platina se ne nahaja v zemeljski skorji. Iz notranjosti zemlje pride le z vulkanskimi izbruhi ali pa z vročimi vrelci — prav tako kakor demanti. Kjer so demanti, morajo biti tudi platina, paladij in iridij. In zato je iskal tam, kjer so vsi drugi rekli, da je iskanje blaznost. Našel je

platino prav tako, kakor je našel demante v pesku južnoafriške pustinje. Tam je opravilo nekoč morje delo iskalcev zakladov, tam je morje izpralo dragocene kamne iz aluvija. Dolga leta je potoval geolog po vročih peščenih sipinah. In medtem ko se mu je ves svet smejal, je odkrival nahajališče za nahajališčem. Pa je molčal. Potem je iznenada priglasil vse svoje prostoslede. Storil je to, kar je napravil potem spet pri platini. Zbudil je paniko, glasove o nadprodukciji, o strašnem padcu cen. In dosegel je to, kar je hotel: najprej so kupili njegova nahajališča demantov, potem pa še nahajališča platine sindikati, ki so izrabljali prej znane rudnike, za ogromne vsote so jih kupili, in dandanes je nekdanji pruski častnik, ki je bil med vojno v Transvaalu interniran, skromni geolog, ki je za šalo preiskoval puščave, eden najbogatejših ljudi na svetu. V isti deželi, odkoder je šlo tisoče razočaranih, v isti deželi, ki so o njej pravili, da je obubožana in izmозgana.

Slepo mimo pravljičnih zakladov... Kolikokrat so že ljudje prezrli milijarde v jarku ob cesti...

*

Leta 1870. je kupila nizozemska tvrdka de Pas rudarske pravice od hotentotskih poglavarjev. Ozemlja, ki jih je preiskala, so bila ogromna. V Pomoni in mnogih drugih krajih je napravila velike rudnike. Zasluzila pa ni nič. Nasprotno. Zaradi ogromnih izdatkov je propadla in rudarske pravice opustila. In tam, kjer so se Nizozemci uničili, so našli potem najbogatejša demantna polja v Afriki.

Med hotentotsko vojno so prepotovale peščeno puščavo cele armade, na stotine volovskih vpreg se je peljalo čez zaklade, in nihče jih ni odkril. Potem so gradili železnico iz Lüderitza v Keetmanshoop. Delali so nasipe, kopali progo globoko v tla, uporabljali pri tem nekdanje delavce v demantnih rudnikih in domačine, ki bi morali drage kamne poznati. Vzlic temu niso ničesar našli.

Tisoči, ki so sanjali o demantih, ki so se povsod peljali za njimi, so šli slepo mimo bogastva.

Dolga leta je že vozila železnica iz Lüderitza čez peščene ravnine, vlak za vlakom je drvel čez demante. Na prvi postaji za Lüderitzom je majhna postaja. Koolmanskop se imenuje. Tam je sedel progovni mojster v hišici iz pločevine in se obupno boril s pomanjkanjem vode in s peskom, ki je zasipal progo in njegov dom. Toliko da ni zblaznel v pripekajočem solncu, v peklu med premikajočimi se sipinami. Med svojim osebjem je imel nekega zamorca, ki je dolgo kopal v rudniku. Ko je poizkušal podložiti prag, je črnc opazil v pesku svetlikajoč se kristal in spoznal demant. Našel jih je celo pest... čedalje več... brez števila. Povedal je to svojemu gospodarju, ta pa ga je vrgel skozi vrata. Kako naj bodo demanti tu, kjer so že tisoči iskali? Potem je prišel neki inženjer, ki je kamne preiskal in — bili so demanti.

*

Platina, demanti, zlato... pol stoletja hodijo ljudje mimo dragocenosti, in tisočem ostanejo skrite. Nekdo jih pa le najde.

In vzlic avtom, ki so že preglašili rjojenje levov, vzlic civilizaciji, ki prodira čedalje globlje v afriško divjino, vzlic temu še žive pravljice o sreči v črnem delu sveta. Vzlic asfaltnim cestam in belo se lesketajočim bolnišnicam je ostala Afrika še zmeraj prava dežela za pustolovce.

V solnčnih gorah

*Varuje
perilo!*

Schichtov Radion
pere sam!

**IZ
TEHNIČNEGA
SVETA**

Človek vidi v «nevidni» svetlobi.

Nedavno so opazili pri čebelah nekaj nenavadnega. Žuželke so namreč našle svojo hrano v prostoru, osvetljenem le z ultravijoličastimi žarki, ki so za človeško oko nevidni.

Zdaj pa se je posrečil angleškemu učenjaku C. F. Goodevu poizkus, ki je postavil na glavo vsa doslej znana odkritja o človeškem «videnju». Goodeve je namreč odkril, da tudi človek lahko spozna v ultravijoličasti svetlobi predmete prav natanko, če niso oddaljeni od očesa več kakor 10 centimetrov. Zanimivo pa je, da se zde taki predmeti človeku trikrat tako daleč, kakor so v resnici. Navidezno oddaljenost povzroča dejstvo, da se ultravijolični žarki močneje lomijo v očesni leči kakor «vidni» svetlobni žarki. Če je Goodeve predmet oddalжил na več kakor 10 centimetrov, se je videlo, kakor bi bil predmet v daljavi izginil. Poizkuse gledanja v ultravijoličasti svetlobi so doslej omejili samo na eno valovno dolžino, druge bodo pa še preizkusili.

Hiša iz časniškega papirja.

Zgradil jo je neki ameriški arhitekt v mestu St. Dodgeu (Yova). Poslopje ima dve nadstropji. Gradbeni material je bil časniški papir, stisnjen pod velikim pritiskom. Za ta poizkus se strokovnjaki zelo zanimajo. Novi material je nenavadno trden, razen tega pa so ugotovili, da je hiša, ki je iz njega zgrajena, zelo topla. Papir so najprej impregnirali s snovjo, ki ga napravi negorljivega. Stavbenika, ki je napravil svoj poizkus izprva samo za šalo, čaka lep zaslužek, ker se mu ponuja več tovarn, ki bi rade odkupile njegov izum.

Parna letala.

Že kmalu po odkritju parnega stroja so nekateri učenjaki mislili, da bodo s pomočjo pare lahko rešili tudi vprašanje letanja po zraku. Vsi poizkusi pa so se izjalovili, ker so bili parni stroji pretežki. Šele moderni lahki parni kotli z visokim pritiskom so postali uporabni za ta namen. Harold Johnston, inženjer iz Akrona v ameriških Združenih državah, je nedavno izdelal prvi parni stroj, ki ga bodo lahko vdelali v letalo. Parni stroj bo proizvajal 90 konjskih sil, tehta pa komaj 72 kilogramov.

Posebna prednost letal na parni pogon bo to, da bodo skoraj neslišna.

Fotografiranje s sinjimi naočniki.

Pri naravnavanju medlice moramo upoštevati, da imajo višnjevi in vijoličasti, torej fotokemično delujoči žarki drugačen odklonski kot kakor manj aktivni rumeni in rdeči žarki. Če hočemo torej medlico res ostro naravnati, si moramo natakniti sinje naočnike, ki zadržijo vse neaktivne žarke in nam pokažejo res samo tisto sliko, ki jo bomo potem na plošči ali filmu dobili.

Parfum *Pr é s e n c e* je ustvarjen.

Kar je bilo pred nedavnim časom še samo prijetna nada, je zdaj odločen triumf. Pariz, London, New York in vsa ostala glavna mesta so ga sprejela z nepopisnim veseljem in navdušenjem. To je zdaj najmodernejši Houbigantov parfum. Zanimalo bo, če omenimo, da je tudi princesa Marina, ko se je pred kratkim mudila v Parizu, naročila nekaj tega parfuma pri trdki Houbigant, 19 Fbg. St. Honore, Paris. Neglede na oddaljenost in plemenske razlike navdaja vse distinguirane dame, za katere je bil ustvarjen ta parfum, enako navdušenje.

Parfum *Pr é s e n c e* je treba preizkusiti, zakaj opisati ga ni mogoče. Okusna steklenička in lična moarirana škatlica sta prav tako lepi in originalni kakor parfum sam.

Razen tega parfuma nudi trdka Houbigant tudi puder, lotiono, kolonjsko vodo in prelepo kaseto z vsemi temi predmeti — zares kraljevsko darilo za vsakogar.

Nega kože in smučanje. Na pomlad redno srečujemo po mestnih ulicah smučarje z vnetimi ali olupljenimi obrazi. Znak, da so si premalo ali nepravilno zavarovali kožo pred vplivom višinskega solnca. Višinsko solnce je zlasti spomladi silno bogato kemičnih, tako zvanih ultravijioletnih žarkov. Ti se odbijajo od snežne površine in s podvojeno močjo udarjajo na kožo, ki je že tako čez zimo izgubila vso odpornost. Nekateri smučarji si proti solnčnim opeklinam pomagajo z mažami, ki ultravijolentne žarke vsrkavajo. To pa ni v korist zdravju, ker so ti žarki za telo velikega pomena. Treba jim je pustiti prosto pot skozi kožo v telo, hkrati pa kožo zavarovati pred vnetjem in pospešiti njeno zagorevanje. Najboljši so vsekakor preparati, ki zdravilnih ultravijioletnih žarkov ne vsrkavajo, temveč jih skozi kožo propuščajo v telo, obenem pa delujejo v koži antiflogistično, to je, preprečijo kožno vnetje že v kali. Tak preparat je n. pr. kamilična krema «Kamila».

Velike količine odpadkov

odpravi iz telesa na lahek in zanesljiv način draže

A R T I N

Dobiva se v vseh lekarnah. Škatlica z 12 dražaji Din 8.—. Vrečica z 2 dražejema Din 1.50. Odobreno pod S. Br. 21.115 z dne 12. decembra 1933.

NAGRADE UGANKARJEM ZA LANSKO DRUGO POLLETJE.

Zdaj je žreb odločil. Nagrade za drugo polletje, ki so bile prav lepe in dragocene, so že razdeljene in razposlane. Prepričani smo, da so vsakogar razveselile.

Knjižno polico, ki so si jo nedvomno želeli vsi reševalci, je dobil g. Ivan Bevc iz Ljubljane, Jenkova ulica 16. Čestitamo mu in upamo, da mu bo ta dragocena nagrada v izpodbudo pri nadaljnjem reševanju.

Po pet gospodinjstvih knjig so dobili naslednji reševalci:

Ivan Bračko iz Ljubljane, Mirko Fajs iz Celja, Hubert Fröhlich iz Ljubljane, Matko Kandrič iz Gornjega Gradu, Rudolf Kocjan iz Maribora, Virgilij Kosmač iz Boka Kotorske, Franjo Lipovšek iz Rogaške Slatine, Svetko Marn iz Ljubljane, Joža Pajkova od Sv. Lovrenca na Dolenjskem, Silva Pirčeva iz Maribora, Ana Sedlakova iz Ljubljane, Lojze Svečnik iz Rimskih toplic, Antonija Šijanec iz Razvanja pri Hočah, Leo Škulj iz Skoplja, Anton Šolar iz Podnarta, Anton Tement iz Koprivnice, Rado Vivod iz Teharjev pri Celju, Josip Zabukošek iz Slivnice pri Mariboru, Jože Zorn iz Rač pri Mariboru, Ivan Praprotnik iz Djenoviča.

Ostali reševalci so dobili po eno knjigo ali pa po en lesorez Elka Justina.

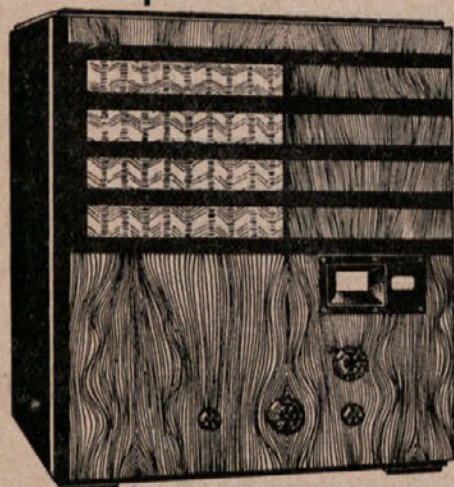
Upamo, da bodo vsi zadovoljni in da bodo še nadalje vneto reševali naše uganke. Vse nagrajence pa prosimo, da nam za protiuslugo pridobijo vsaj enega novega naročnika.

Hudoben pogled in pravljica.

Najnovejši izsledki znanosti so presenetljivi. Dognali so, da izžareva človeško telo žarke, ki ubijajo nekatere mikroorganizme, na primer kvasne glivice. Ti žarki izhajajo v največji meri iz konic prstov, nosa in oči. Nekateri deli telesa, na primer prsi, teh žarkov ne izžarevajo. Desna roka jih izžareva močneje kakor leva, tudi pri levičarjih. Tudi kri in slina izžarevata te žarke, toda ne pri vseh ljudeh enako. Vrsta teh žarkov ni znana, toda učenjaki sodijo, da so to neke vrste ultravijoličasti žarki, ki imajo manjšo dolžino kakor svetlobni žarki.

Da omogoči tudi širšemu občinstvu uživanje znanega proizvoda Ovomaltine, je dala tvrdka dr. A. Wander d.d. v promet nov zavitek Ovomaltine pod imenom «zavitek za deco», ki se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah za ceno Din 7.25. To odločbo tvrdke dr. A. Wander pozdravljamo, ker smo prepričani, da je s tem omogočen dostop Ovomaltine v vsako hišo.

NOVI ORION REFLEKSNI SUPERTIPA 303

je najbolj priljubljen aparat letošnje sezone.

Sedem vglasičenih krogov. Največja selektivnost. Avtomatična regulacija fadingov. Jak in naraven glas. Kratki, normalni in dolgi valovi. Senčnati merilec jakosti za tiho iskanje postaj. Najnovejša Tungstram barijeve elektronke.

Od 20. januarja 1935. izredno olajšani plačilni pogoji, in sicer:
Naplačilo ob prevzemu 340 Din,
18 mesečnih obrokov po 270 Din.

Telefon 31-90.

„RADIO“, r. z. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva c. 7.

Uganke

Rešitev ugank iz prve številke.

Skrivalnica: Vzemi vse prve in zadnje črke, pa dobiš: Zrno do zrna pogača, kamendo kamna palača.

Zlogovnica: Milena, Anica, Rebeka, Ivica, Jelena, Antonija — Marija.

Enačba: Jug, gos, slak, vis, Jan — Jugoslavija.

Premena: os, sol, stol, Sotla, stolar.

Prekotnica: Montana, Rubikon, Korzika, Kolivan, Nikolaj, Leopold, Livorno — Murillo.

Veriga: Kobila, lakota, Talijska, jagoda, darilo, lovišče, ščetina, napaka, kadilo — Kolo.

Skrito ime: Java, Albin, naboj, koran, oblak, komar, Elba, riba, Slovan, Neža, Istra, klima — Janko Kersnik.

Magičen kvadrat: Atika, Trsat, Istra, Karol, Atala.

STEBER.

(7 točk.)

A	A	A	A	A	slovenski pisatelj
A	A	A	A	B	del ptičje glave
B	E	G	G	G	uslužbenec
G	G	J	J	J	francoska kolonija
K	K	L	L	L	rimski cesar
L	M	N	N	N	gora v Črni gori
N	N	N	O	O	mesto v Sloveniji
O	O	R	R	R	opera
R	S	U	U	U	francoski fizik

V srednji vrsti od zgoraj navzdol dobiš slovensko mesto.

SESTAVNICA.

(6 točk.)

ivič, enkr, naru, envi, stop, nič, čnih, ravi.

Sestavi iz teh skupin črk znan pregovor.

RAČUNSKA UGANKA.

(6 točk.)

Delavec koplje vodnjak. Za prvi meter globine dobi petdeset dinarjev, za vsakega naslednjega pa po trideset dinarjev več kakor za prejšnjega. Koliko metrov je izkopal, če je dobil za ves vodnjak 1240 dinarjev?

ČRKOVNICA.

(8 točk.)

U	A	A	E	B	D	V	T
R	B	M	S	L	I	I	E
D	L	I	E	E	J	T	S
K	O	J	S	G	B	U	U

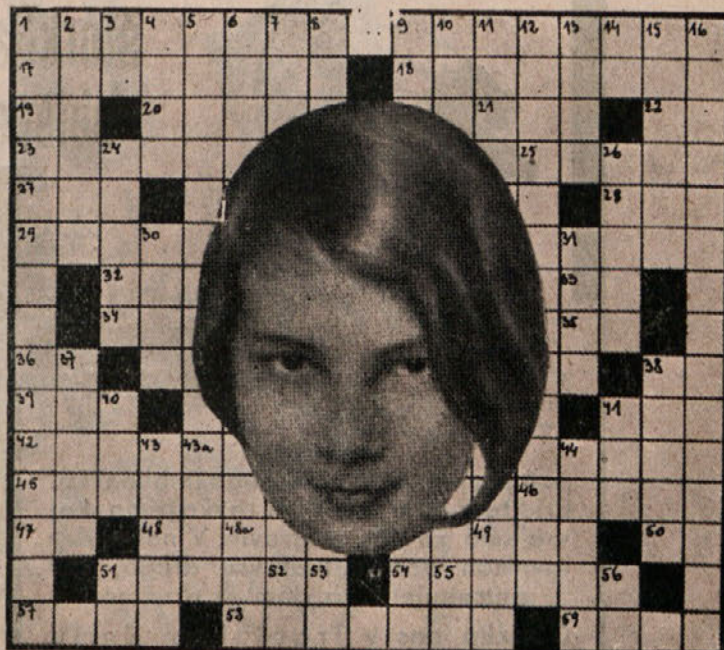
STOPNICE.

(5 točk.)

L	O	—	—	—	—	kraj v Istri	
—	L	O	—	—	—	mesna jed	
—	—	L	O	—	—	razbojnik	
—	—	—	L	O	—	pogum	
—	—	—	—	L	O	cenik	
—	—	—	—	—	L	O	del avtomobila

KRIZANKA.

(15 točk.)

Besede pomenijo: Vodoravno: 1. poljsko letovišče; 9. prastara pisava; 17. rudnina, ki se pridobiva v Španiji; 18. puščava v Afriki; 19. predlog; 20. žensko ime; 21. zaimek; 22. veznik; 23. ime neke tinkture; 25. mesto v Angliji; 27. gorovje v Afriki; 28. barva; 29. domača žival; 31. španska reka; 32. egiptski bog; 33. ruska reka; 34. kvarta; 35. predlog; 36. zaimek; 38. kratica za pripis k pismu; 39. okrajšava za brate; 41. lepa ptica; 42. domače žensko ime; 44. pijača; 45. letopis; 46. angleško ime; 47. zaimek; 48. žensko ime; 49. okrajšava v naslovu odvetnika; 50. vprašalna členica; 51. vrsta sira; 54. kača; 57. poljski pridelek; 58. evropska država; 59. del voza.

Navpično: 1. Cankarjeva drama; 2. eden izmed Dumasjevih mušketirjev; 3. ka; 4. Madžar; 5. tuje ime istrskega mesta; 6. žensko ime; 7. nikalnica; 8. okrajšava za 58. vodoravno; 9. stara kratica; 10. francoski spolnik; 11. prst; 12. domače moško ime; 13. ameriško mesto in država; 14. veznik; 15. draga prvina; 16. naslov knjige, ki je izšla v naši založbi; 24. umazana zadeva; 26. japonsko mesto; 30. lastnina; 31. domače moško ime; 37. žensko ime; 38. moško ime; 40. številka; 41. otok v Jadranskem morju; 43. kos lesa; 43a. Verdijska opera; 44. najpreprostejša dolžinska mera; 46. Čapkova fantastična drama; 48a. francoska beseda za prijatelja; 49. žensko ime; 51. pesnitev; 52. latinski veznik; 53. latinska okrajšava; 54. zaimek; 55. medmet; 56. oblika pomožnega glagola.

SKRIT PREGOVOR.

(6 točk.)

.o.e.k, m..o, ..g, .i.ak, hl... .v.t, go..do, pre...r

Namestu pik vstavi črke, da dobiš same samostalnike. Vstavljene črke dajo pregovor.

ZLOGOVNICA.

(7 točk.)

menica, vsebina, Zlatorog, tovarna, lekarna, beseda, svetilnik, petica.

Iz vsake besede vzemi po en zlog in sestavi iz njih pregovor.

Zmisel za čistost.

Pepček si je priprl prst. Zdaj mu rase nov noht. Toda prav počasi.

«Vidiš,» mu pravi šolski zdravnik, «zdaj bo kmalu noht tak, kakor je bil prej.»

«Da,» se Pepčku zjasni obraz. «Samo še črni rob mu manjka.»

**Kadar Vas
štorklja
obišče**

potrebujete balo za Vašega ljubljénčka. Pridite k nam, da Vam razkažemo, kaj vse smo za Vas pripravili. V naših delavnicah dobite tudi vse drugo, kar potrebujete za dom in družino.

Obiščite nas v Trgovskem domu

**I. PREGRAD
MARIBOR**

Aleksandrova c. 25

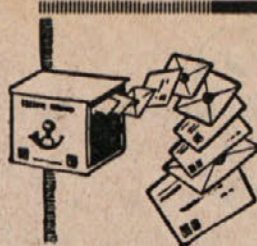
Čafova ul. 1

Grda navada.

Petletni Pavel ima grdo navado, da si grize nohte.

Zadnjič se je peljal s svojo materjo v cestni železnici. Ko je neki debeluh izstopil, je dejala mamica Pavlu:

«Vidiš, tako debel boš tudi ti, če boš zmeraj nohte grizel.»

Da bo mogla ustreči vsem zahtevam svojih odjemnikov, je

KUVERTA

KONFEKCIJSKA TVORNICA, DRUŽBA Z O. Z.

V LJUBLJANI

modernizirala tovarniške naprave in povečala svoj obrat v na novo preurejenem poslopiju

na Tyrševi cesti št. 67

nasproti mitnice.

Številka telefona 28-07

Pavel je poslušno pokimal.

Na naslednjem postajališču pa je vstopila neka debela dama. Neprimerno debela.

Pavel se je zagledal vanjo, da bi bil skoraj oči izgubil.

«Ali me poznaš, deček?» je vprašala debela dama.

«Tisto ne,» je odvrnil Pavel, «vem pa, kaj ste delali, da ste tako debeli.»

Telefon št. 21-19

Koristna telefonska in poslovna zveza za industrijo, obrt in trgovino!

Tiskovine, plakate, reklamni in opremni material, vse vrste kartonažnih izdelkov dobavljamo dovršeno in poceni.

J. BLASNIKA NASL. D. D.

UNIVERZITETNA TISKARNA

litografija offsetisk kartonaža

Zahtevajte ponudbe! Kličite

Telefon št. 21-19

NAVISKU

V VSEH PANOGAH TISKA IN
REPRODUKCIJSKE
TEHNIKE JE

DELNIŠKA TISKARNA D. D.

V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA C. 16

Album

ZA FOTOGRAFIJE IN RAZGLEDNICE
PO OBLIKI, PO LIČNOSTI IN PO CENI BREZ KONKURENCE
IZDELUJE IN RAZPOŠILJA

KNJIGOVEZNICA DELNIŠKE TISKARNE D. D.

V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA 16

Diskretno.

Vaški gostilničar je imel navado, da je s kredo pisal na vrata, koliko mu kdo dolguje. Nekoč se je primerilo, da sta prišla v gostilno župnik in cerkovnik, pa sta bila oba brez denarja. Gostilničar je premišljal, kako naj ta dolg napiše, da ne bodo domačini videli med drugimi

imeni tudi župnikovega in cerkovnikovega. In domislil se je!

Napisal je:

Dominus vobiscum: 3 litre vina,

Et cum spiritu tuo: 1 škatlico
«Drava».

Na tramvaju.

Dva gospoda se pogovarjata o odgovornosti voznika.

«To je pa res naporno in nevarno delo», pravi prvi. «Mož stoji zmeraj z eno nogo v grobu, z drugo pa v zaporu.»

Voznik je te besede slišal in se obrnil:

«Na zvonec pa pritiskam z nosom, kaj?»

Tako koristijo „Jutrovi“ mali oglasi svojim čitateljem

Taki so uspehi MALIH OGLASOV

Trgovino

s specerijskim, galan-
terijskim in manufak-
turnim blagom, v bli-
žini Kranja oddam v
najem. Prevzeti je vso
zalogo v vrednosti pri-
bližno 25.000 Din; na-
jemnina nizka. Vpraša-
nja na ogl. odd. »Ju-
tra« pod šifro »Trgovi-
na Kranja«. 44756-17

Prejel sem več ponudb in sem prav
zadovoljen! V drugih listih nisem
priobčil.

Kranj, 14. XI. 1930.

Fr. M.

Trgovino

mešanega blaga, dobro
vpeljanega, z inventarjem,
blizu tarne cerkve od-
dam v najem s 1. mar-
cem t. l. Interesanti naj
se obrnejo na ogl. odd.
»Jutra« pod »Dobro
vpeljana trgovina«.

3685-17

Na cenjeni dopis z dne 31. I. t. l.
Vam vljudno sporočam, da sem pri-
občil moj oglas samo v Vašem listu
pod številko 3685 ter da sem z uspehom
popolnoma zadovoljen.

Sv. Jurij ob Tab., 1. II. 1931.

L. Kl.

Strojnika

za lokomobile Wolf, v
bližini Ljubljane. Išče-
mo za takol. Ponudbe z
navedbo plače na ogl.
odd. »Jutra« pod šifro
»Trezen strojniki«.

45314-1

... da se je na oglas priglasilo mno-
go interesentov ter smo z oglasom
popolnoma zadovoljni. Oglas nismo
stavili v noben drug časopis, ker ima-
mo izkušnja, da za tozadevne oglase
popolnoma zadostuje oglas v »Ju-
tra«. Priporočamo se ...

Grosuplje, 12. XI. 1930.

T. M.

Hišo ali vilo

dvostanovanjsko z vr-
tom kupim v oddalje-
nosti do 20 minut iz
mesta. Ponudbe z na-
tanim opisom, letni-
co gradnje in ceno na
ogl. odd. »Jutra« pod
šifro »Doma«. 4776-20

Z dobljenimi ponudbami sem (po šte-
vilu in vsebini) prav zadovoljen. V
drugih listih nisem oglašal.

Dolnji Kraljevac, 19. XI. 1930.

PREGLEJTE VSE KOTE V HIŠI

gotovo imate predmete, ki jih ne rabite več. »Jutrovi« mali oglasi jih
bodo vnovčili

„JUTROVI“ MALI OGLASI

Vam preskrbijo vse. Priobčite svoje želje, prejeli boste ugodne ponudbe.

Naročnina je:

12 števil revije »Priatelj« Din 62.—
Naročniki zbirke jo dobe za polovično ceno Din 32.—
10 mehko vezanih leposlovnih knjig (III. zbirka, 1000 strani) „ 100.—
10 mehko vezanih rodbinskih knjig (IV. zbirka, 1000 strani) „ 67.—
20 knjig in 12 števil »Priatelja« Din 199.—

Ce se plačuje v obrokih, je mesečna naročnina Din 18.—
Za vezavo v platno po dva dela skupaj se doplača za vsako
zbirko „ 60.—
Posamezna mehko vezana knjiga (100 strani) „ 30.—
Posamezna v platno vezana knjiga (200 strani) „ 60.—

Rokopisi se ne vračajo.

Odgovoren za izdajateljstvo, uredništvo in upravljanje Emil Podkrajšek, tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani, predstavnik Miroslav
Ambrožič, oba v Ljubljani.

Uredništvo in upravljanje sta v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10/1, Telefon 22-87.

Tako preprosto in hitro
lahko skuham marsikatero kosilo
in večerjo!

Pri vsaki iedi, kjer je potrebna čebula, uporabljam sedaj

Pristna pražena čebula, pripravljena za takojšnjo uporabo!

«CEPO» Vam nudi priliko, da si v vsakem okusu olajšate kuho! S tem odpade rezanje in praženje surove čebule, kar povzroča neprijeten duh in solsenje, prihranite si torej na ta način čas in muko!

«CEPO» uporabljate z velikim uspehom kot primes pri vsakem sočivju, zelenjavi in mesni jedi.

Pazite samo na sledeči razloček: medtem ko surovo čebulo pražimo na masti, je «CEPO» že pražena čebula in ga dodajmo šele potem, ko je jed že zalita!

Primer: Goveji golaž; na 1 kg mesa, ki ga dušite brez surove čebule v masti, dodajte slabo kavno žličko «CEPO», in sicer šele potem, ko ste meso že potresli z moko in zalili. Za telečji golaž zadostuje pol kavne žličke «CEPO». Vse zelenjavne in druge prikuhe se kakor običajno kuhajo ali dušijo brez surove čebule ter se doda n. pr. za 6 oseb ena slaba moževa kosica «CEPO» potem, ko je jed že zalita.

«CEPO» dodajte vselej, ko je jed že zalita!

«CEPO» zahtevajte pri svojem trgovcu!

«CEPO» shranite na suhem prostoru!

Pazite

na zaščitni

znak!

Cepo.

Vso noč nisem zatisnila očesa...

Če bi pila Dr. Pirčevo sladno kavo, pa bi ne bila nervozna. Zato zahtevajte vedno domači izdelek **Dr. Pirčevo sladno kavo**, ki je izbornega okusa.

V nekaj mesecih
izgine zobni kamen:

1. JANUARJA

1. JUNIJA

1. SEPTEMBRA

Dokaz iz prakse

Storite kaj več proti zobnemu kamnu!

SARG ov

Zakaj dostikrat je zobni kamen kriv, da se Vam zobje zrahljajo in da jih nazadnje, izgubite, če ga o pravem času ne zapazite in ne odpravite. A kakor je tudi zobni kamen nevaren — tako lahko ga je za vedno odpraviti: če zobe redno čistite s Sargovim Kalodontom.

Ampak ne pozabite: pri nas ima samo Sargov Kalodont znanstveno priznani sulforicinov oleat po d^{ru} Bräunlichu v sebi. To sredstvo odpravi polagoma in zanesljivo zobni kamen in ne pusti, da bi se napravil drug. Tako Vam ostanejo zobje zmeraj trdni in zdravi!

KALODONT

proti zobnemu kamnu